SABANCI VAKFI

10
YIL-YEARS

EKİM ZAMANI
HİBE PROGRAMI ÖYKÜLERİ

SOWING SEASON
GRANT PROGRAM STORIES

2016-2017

sabancivakfi.org

10
YIL-YEARS

EKİM ZAMANI
HİBE PROGRAMI ÖYKÜLERİ

SOWING SEASON
GRANT PROGRAM STORIES

2016-2017

SABANCI VAKFI

EKİM ZAMANI 2016-2017 Sabancı Vakfı Hibe Programı Öyküleri - 10. Yıl
SOWING SEASON* 2016-2017 *Sabancı Foundation Grant Program Stories - 10th Year

Ekim 2017, İstanbul
September 2017, İstanbul

Yazar *Writer*
Yağmur Çalışkan

Editör *Editor*
Zeynep Arslan

Çeviri *Translator*
Burçin İçdem

Grafik Tasarım *Graphic Design*
Murat Özgül

Fotoğraflar *Photographs*
Suat Eman

Baskı *Printing*
Görsel Sanatlar Matbaacılık

Bu yayın Sabancı Vakfı Hibe Programları kapsamında hazırlanmış ve basılmıştır.
This publication has been developed and published within the scope of the Sabancı Foundation Grant Programs.

SABANCI VAKFI
Sabancı Center, 4. Levent 34330 İstanbul
T +90 212 385 88 00 **F** +90 212 385 88 11
www.sabancivakfi.org

Bütün hakları Sabancı Vakfı'na aittir. 2017 © SABANCI VAKFI
Para ile satılmaz.

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

Önsöz
Başkan'ın Mesajı - Güler Sabancı 4

Foreword
Message from Chairman - Güler Sabancı

Sunuş
**10 Yıl Önce 10 Yıl Sonra:
Bir Tohumla Başlayan Yolun Hikâyesi** 7

Introduction
**10 Years Before Now, 10 Years From Now:
A Road Story Growing From a Seed**

Hibe Programları Haritası 24

Grant Programs Map

HİBE PROGRAMI ÖYKÜLERİ

GRANT PROGRAM STORIES

Down Sendromu Derneği
Bağımsızım Çünkü Çalışıyorum 26

Down Syndrome Association
I am Independent Because I Work

Eğitimde Görme Engelliler Derneği
Engelli Üniversite Öğrencileri İnisiyatifi 36

Association of Persons with Visual Impairments in Education
Initiative of University Students with Disabilities

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SEÇBİR)
Eğitime Eşit Katılım 46

İstanbul Bilgi University Center for Sociology and Education Studies (SECBIR)
Equal Participation in Education

Mardin Kültür Derneği
Bir Mardin Hikâyesi 56

Mardin Culture Association
A Story of Mardin

Tohum Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı
Eğitime İlk Adım: Okul Öncesinde Kaynaştırma 66

Tohum Autism Foundation
Inclusive Early Childhood Education

Yaşam Kadın Merkezi Derneği
Yerelde Sivil Toplumun Desteklenmesi 76

Woman Life Center Association
Supporting Local Civil Society Organizations

BAŞKAN'IN MESAJI

MESSAGE FROM CHAIRMAN

Sabancı Vakfı olarak, tam 43 yıldır "insan sevgisiyle" ve "bütün bireylerin haklardan eşit yararlandığı bir toplum" vizyonuyla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Kurucumuz Hacı Ömer Sabancı'nın "Bu topraklardan kazandıklarımızı bu toprakların insanlarıyla paylaşmak" ilkesi ile başladığımız bu yolculukta, son 10 yıldır bizimle aynı idealleri paylaşanlarla birlikte güçlü adımlarla ilerliyoruz.

The Sabancı Foundation has been working with "love for humanity", envisioning "a society in which all individuals enjoy their rights equally" for 43 years. Our journey started with the founder Hacı Ömer Sabancı's principle of "sharing what we have obtained from these lands with its people" and for the last decade, we have been moving forward with strong steps along with those who share our ideals.

Bir taraftan ülkemizde eğitime, kültürel ve toplumsal gelişmeye katkıda bulunmak ve bireylerin hayatlarında fark yaratmak için projeler hayata geçirirken; diğer taraftan kadınlara, gençlere ve engellilere odaklanan, onların karşı karşıya kaldığı eşitsizliklerle mücadele eden sivil toplum kuruluşlarının projelerine hibe desteği veriyoruz.

Hibe Programları kapsamında destek verdiğimiz her bir proje, bizim için toprağa ekilen bir tohum. Ve biz 10 yıldır hiç vazgeçmeden yepyeni tohumları toprakla buluşturmayı sürdürüyoruz. Onların filizlendiklerini, büyüdüklerini ve gölgelerinde başka hayatları yeşerttiklerini görmek, bizim için büyük bir gurur ve mutluluk kaynağı.

Hibe Programları ile bugüne kadar Türkiye'nin 74 ilinde 126 projeye destek verdik; doğrudan ve dolaylı olarak yüz binlerce insanın hayatına dokunduk. Bir diğer deyişle, bir tohumu toprakla buluşturarak başladığımız Hibe Programları sayesinde toplumsal gelişme için çalışan sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte koca bir orman yeşerttik. Desteklediğimiz her projede hedefimiz sivil topluma öncülük etmek ve bireylere ilham vermek oldu.

We implement projects to contribute to education, cultural and social development, and to make a difference in the lives of individuals, and at the same time, we provide grants to support projects of civil society organizations that focus on women, youth, and persons with disabilities and that fight inequalities these individuals face.

For us, each project we support under the Grant Programs is a seed planted in the earth. And for 10 years, we have relentlessly helped seed after seed reach the earth. We are very proud and happy to see these seeds sprout, grow, and bring other lives into existence in their shadows.

With the Grant Programs, we have supported 126 projects in 74 cities across Turkey up to date, directly or indirectly touching lives of hundreds of thousands of people. In other words, hand in hand with civil society organizations working for social development, we have managed to create a huge forest by means of the Grant Programs which we first initiated by helping a seed reach the earth. For every project we supported, our objective was to lead the civil society and inspire individuals.

Sabancı Vakfı olarak, 2016-2017 hibe döneminde de kalabalığın içinde "herhangi biri" olmak yerine "birlik" olmanın gücüne inananların yanında olduk. Bu yıl hibe desteği verdiğimiz projelerle kadınların ve engellilerin ekonomik ve toplumsal hayata katılımlarının güçlendirilmesi, engelli bireylerin eğitime erişiminin artması, gençlerin sosyal hayata katılımlarının teşvik edilmesi ve engellilere yönelik algının toplumun tüm kesimlerinde değiştirilmesi gibi alanlarda çözüm aradık.

Ekim Zamanı kitabında işte bu hikâyeleri okuyacaksınız. Ancak özellikle belirtmek gerekir ki; okuyacağınız hikâyeler sadece bu yıl ekilen tohumların değil, Vakfımızın 10 yılda filizlendirdiği tüm tohumların birbirinden güç alarak büyümesinin hikâyesidir. Çünkü Hibe Programları'yla yeşeren her bir tohumun hikâyesi, ülkemizde sivil toplumun güçlenme hikâyesidir...

Sabancı Vakfı olarak, bundan sonra da yine "kalıcı etki yaratmak" için çalışmaya ve yepyeni tohumları toprakla buluşturmaya devam edeceğiz.

Güzel hikâyelerin arttığı ve daha fazla hayata ilham verdiği bir dünya dileğiyle...

GÜLER SABANCI
Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı

In the grant period 2016-2017, the Sabancı Foundation again stood by those who believe in the power of "unity" rather than being "just someone" in the crowd. This year, through the projects we supported with grants, we have sought solutions to empower the presence of women and persons with disabilities in economic and social life, to increase access of persons with disabilities to education, to encourage young people to be part of the social life, and to reshape the society's perception of how they see persons with disabilities.

You will read these stories in this book. I, however, need to specifically emphasize that the stories you are going to read do not only belong to this year's seeds, but together, they form a greater story of how all the seeds sprouted by the Foundation have grown in 10 years. This is because the story of each seed planted with help of the Grant Programs is indeed part of the story of how the civil society grows stronger in our country...

We, as the Sabancı Foundation, are going to continue working to "create a lasting impact" and to help new seeds reach the earth.

Hoping for a world where the number of beautiful stories increase to inspire many more lives.

GÜLER SABANCI
Sabancı Foundation
Chairman of the Board of Trustees

10 YIL ÖNCE 10 YIL SONRA:

BİR TOHUMLA BAŞLAYAN YOLUN HİKÂYESİ

10 YEARS BEFORE NOW, 10 YEARS FROM NOW:

A ROAD STORY GROWING FROM A SEED

Hepimiz birbirimizden farklıyız. Doğuştan getirdiğimiz özellikler her birimizi eşsiz kılıyor. Yaşama başka yerlerden bakıyoruz, ihtiyaç ve beklentilerimiz birbirine benzemiyor.

Ancak bireysel farklılıklarımıza rağmen bizleri birleştiren bir şey var: İnsan olmak. Merak duyarken, umut ederken ve hayal kurarken aynıyız. Güven, huzur ve refah içinde bir geleceği düşlerken; onurlu bir yaşam sürmeyi talep ederken aynıyız. Ve hepimiz, böyle bir yaşamı, hiçbir ayrımcılık olmaksızın eşit biçimde hak ediyoruz. Öte yandan, insanlık tarihinin ilk günlerinden beri, hepimizin eşit biçimde görünür olacağı bir toplumsal yaşamı tasarlamakta sınıfta kalıyoruz. Öyle ki bazılarımız, bu hakka sahip olabilmek için herkesten daha çok mücadele etmek zorunda bırakılıyor:

Kadınlar, şiddetin her türlüsüne maruz kalsalar bile, her alanda erkekler kadar başarılı olabileceklerini ispat etmeye çalışıyorlar.

Gençler, ekonomik, sosyal ve kültürel kısıtları nedeniyle, yaşıtlarının sahip oldukları fırsatlara erişmekten alıkonuluyorlar.

Engelli bireyler, varlıkları hesaba katılmadan yapılan kaldırımlarda yürümeye, okullarda eğitim almaya çalışırken, yalnızca fiziksel bariyerleri değil; toplumun ön yargılarını aşmak için de yaşamları boyunca çaba sarf ediyorlar.

We are all different from each other. Our innate characteristics make each one of us unique. We see the world from different perspectives; our needs or expectations are not alike.

Yet, there is one thing that unites us despite all our individual differences: being human. We are all the same when we wonder, hope, or dream. We are all the same when we imagine a peaceful, prosperous future or when we want to live an honorable life. And we all equally deserve to live such a life, without any discrimination. However, since the very first days of the human history, we have failed to design a social life in which all of us are equally visible such that some are forced to put up a much tougher fight to claim this right than all the others:

***Women** try to prove they can be as successful as men in any field even though they are subjected to violence of all kinds.*

***Young people** with limited economic, social, or cultural resources experience difficulties that keep them from getting the same opportunities as their peers.*

***Individuals with disabilities** try to move on pavements or receive education in schools which were built ignoring their existence, and in addition to such physical obstacles, they also struggle to overcome social prejudices throughout their lives.*

Bu grupların birden fazlasında yer alanlar için tablo biraz daha karamsar: "Engelli kadın", "Genç kadın" ya da "Engelli genç" olanlar, diğerlerine göre iki kat daha fazla ayrımcılığa uğruyorlar.

Bu öyle bir eşitsizlik ki, insanlığın bütün saygın taraflarını yutuyor. Bu öyle bir eşitsizlik ki, Ayşe'nin ya da Ali'nin hayatındaki sorunlara geçici çözümler bulmakla aşılmıyor; bütün Ayşeler ve Aliler için bir arada hareket etmeyi, ortak söz üretmeyi gerektiriyor. Sivil toplumun rolü de işte tam bu noktada, tek başına cılız çıkan seslere güç verme ve onların ihtiyaçlarını devlet katında daha duyulur kılma noktasında önem kazanıyor.

For those who are part of not one, but two or more of the above groups, the picture is even more pessimistic: "Women with disabilities", "Young women", and "Young individuals with disabilities" are affected by discrimination twice as much as those who are members of only one group.

It is such an inequality that can consume all the respectable qualities of humanity. It is such an inequality that cannot be overcome by finding temporary solutions to the problems in Ayşe's or Ali's life, but requires acting together and creating a common language for all Ayşes and Alis. This is exactly where the role of civil society becomes important to support individually weak voices and make their needs heard by the government.

Bunun için mücadele eden sivil toplum kuruluşları (STK), her bireyin haklardan eşit yararlandığı bir hayatın önündeki engellere çözüm üretme ve kamuya örnek olacak modeller geliştirme potansiyeline sahip olsalar da bu potansiyeli ortaya koyabilmek için yeterince güçlü değiller. Türkiye'de STK'lara kaynak ve kapasite bakımından gelişmeleri yolunda fon sağlayan yerli kuruluş veya vakıflar yok denecek kadar az. Sabancı Vakfı ise 10 yıldır bunu başarıyla sürdürüyor:

Kadınlar, gençler ve engellilerin eşit fırsatlara sahip oldukları yaşamlar sürmeleri için sivil topluma destek olan ilk aile vakfı.

Fighting for this cause, non-governmental organizations (NGO) do have the potential to work towards a solution to overcome the obstacles to living a life in which every individual enjoys their rights equally and to develop models that would set a good example for the society, but they are not powerful enough to realize their potential. In Turkey, there are scarcely any domestic organizations or foundations that fund NGOs to help them improve their resources and capacity. The Sabancı Foundation, however, has been successfully doing it for a decade now:

The first family foundation that supports civil society to help women, youth, and individuals with disabilities enjoy equal opportunities in their lives.

YOLA ÇIKIŞ: TOPRAKTAN GELENİ HERKESLE PAYLAŞMAK

Toprak, umut etmek, hayal kurmak gibi, paylaştığımız bir hazine. Havayı nefes yapan da o, sofraya bereket getiren de. Bunun ötesinde, o bizi dünyaya bağlayan kökümüz, yaşamı devraldığımız atamız. Hacı Ömer Sabancı'ya 50 yıldan fazla bir zaman önce, pamuk işçiliği yaparak ekmeğini kazandıran da aynı toprak, bugün Sabancı Vakfı'nın kadınlar, gençler ve engelliler için topladığı düşleri tohum tohum içine alan da. Bu gerçeğin en başından beri farkında olan Sabancı kardeşler, Sabancı Vakfı'nı kurduklarında 1974 yılıydı. Onlar, "Bu topraklardan kazandıklarını bu toprakların insanlarıyla paylaşmak" istiyorlardı.

Vakıf 43 yıl boyunca, Türkiye'nin çözülemeyecek hiçbir sorunu olmadığına güçlü bir inanç duyarak ve kararlılıkla çalıştı. Öte yandan, vakıfçılık ve filantropi alanındaki yenilikleri büyük bir özgüvenle takip etti; önceliklerini dünyanın değişen değerlerine göre güncellemekten hiçbir zaman çekinmedi.

DEPARTURE: SHARING WITH EVERYONE WHAT THE EARTH GIVES US

The earth is a treasure we all share, just like hoping or dreaming. It is the one that turns air into breath and enriches our tables. It has our roots attaching us to the world and is our ancestor from which we have inherited life. It is the same earth that let Hacı Ömer Sabancı earn his living by working in cotton fields more than five decades ago and that now accepts the seeds of dreams collected by the Sabancı Foundation for women, youth, and persons with disabilities. It was 1974 when the Sabancı brothers, aware of this fact, set up the Sabancı Foundation. They wanted "to share what they have obtained from these lands with its people."

For 43 years, the Foundation has worked with determination and a strong belief that Turkey has no problem that could not be solved. It has also been highly confident following the innovations in the sector of foundations and field of philanthropy, and never hesitated to update its priorities according to the changing values of the world.

Ford Vakfı'nın Eski Başkan Yardımcısı Barry D. Gaberman'ın da söylediği gibi, "Bunca yıl içinde hiçbir vakıf, kendisini inceleme ve araştırmaya açmak konusunda Sabancı Vakfı kadar gönüllülük göstermedi."

2006 yılında başlayan yeniden yapılanma süreci bunun en somut kanıtı oldu. Vakıf, önce Adana'dan İstanbul'a taşındı; ardından da farklı sektörlerden uzmanların katılımıyla geniş kapsamlı bir strateji çalışması başlattı. Dünyada hayırseverlik alanında yapılan en son çalışmalar ve uluslararası iyi örnekler incelendi. Türkiye'nin hangi konularda daha çok gelişmeye ihtiyacı olduğunu anlamak için kamuoyu araştırmaları yapıldı. Tüm bu süreçlerin sonunda kadınlar, gençler ve engellilerin toplumsal hayata eşit ve tam katılımlarını sağlamak yolunda adımlar atmak, Vakfın birinci önceliği olarak belirlendi. Değişim için yolculuk başlamıştı: İlk olarak, "Kadınların ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı" (BMOP) Türkiye'deki Birleşmiş Milletler kuruluşları, İçişleri Bakanlığı ve Sabancı Üniversitesi'nin de destekleriyle, hayata geçti.

Program sayesinde, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik daha kaliteli, kadın odaklı yerel hizmetler geliştirilmesi; kadın haklarının korunması ve bu konuda bilincin artırılması yolunda gözle görülür gelişmeler sağlandı.

As Barry D. Gaberman, former Vice President of the Ford Foundation, puts it, "In all those years, no other foundation has been voluntarily willing to be open to observation and research as much as the Sabancı Foundation has been."

The most substantial evidence for this fact was the process of restructuring that began in 2006. The Foundation moved from Adana to İstanbul, and a comprehensive study was initiated, involving experts from different sectors, to develop strategies. The most recent philanthropic studies conducted throughout the world and best international examples were examined. Public opinion research was conducted to understand specifically in what fields Turkey needed to improve more. At the end of that period, the Foundation decided that its top priority would be to take action to help women, youth, and persons with disabilities become equally and fully present in social life. A journey for change began: The first project implemented is the "Joint Program to Promote and Protect Human Rights of Women and Girls" (UNJP in short), which also involved the United Nations agencies in Turkey, the Ministry of Interior, and Sabancı University. The program accomplished significant improvements to develop woman-centered local services of higher quality for women and girls, to protect women's rights, and to increase gender awareness.

STK'lar artık, yerel yöneticilerle aynı masaya oturuyor ve işbirliği yapmanın yollarını konuşuyordu. Bu da, eşitlik komisyonları ve birimlerinin kurulmasına, böylece yerelde alınan her türlü kararda kadının hayata katılımını destekleyici bir tutum gözetilmesine önayak oldu. Planlı ve sistematik hareket edildiğinde, taleplerinin kabul edildiğini gören STK'lar, güçlerinin farkına varmaya başladılar. Öyle ki bir katılımcı, ekibinin deneyimlerini şu sözlerle özetleyecekti: "Bize göre derneğimiz küçük bir kar tanesiydi. Yıllar içinde görüp geçirdiklerimizle şimdi kar topuna dönüştü."

Çabalar başarılı sonuçlar verdikçe STK'lar daha görünür hale geldi ve böylece daha çok insan sivil toplumda yer almak için istek duymaya başladı. Her geçen gün yeni bir kadın örgütü kuruluyor, dayanışma büyüyordu.

NGOs were finally able to gather around the same table and discuss to find ways of cooperation. It was also the first step to establishing equality commissions and units, thereby favoring an attitude that would support involvement of women in any local process of decision-making. NGOs saw their demands were accepted when they acted in a planned and systematic way, and started realizing how powerful they are. In fact, "For us, our association was like a little snowflake. After all those years of experience, it is now a snowball." says one of the participants summarizing their team's experience.

As more and more efforts resulted in achievements, NGOs became more visible, which motivated a larger population to become part of the civil society. Almost every day a new women's organization was established, growing the solidarity.

BMOP yavaş yavaş meyvelerini verirken, Sabancı Vakfı, kadınlar, gençler ve engellilere yönelik projeler yürüten STK'ları desteklemek için tasarladığı "Toplumsal Gelişme Hibe Programı"nı (TGHP) duyurdu. Bu sayede, Türkiye'de sivil toplum için hibe programı başlatan ilk aile vakfı olma unvanını kazanıyor; sektördeki diğer kuruluşlara model oluyordu.

"Kurumumuzun ilk bütçeli projesiydi bu. Gönüllülerle nasıl çalışılır, diğer STK'larla nasıl ilişki kurulur, hepsiyle ilgili ciddi deneyimler kazandık. Vakfın çalışma sistemine dâhil olmanın bizi bu kadar dönüştüreceğini tahmin edemezdik." Hayat Sende Gençlik Akademisi'nden Rahmiye Bozkurt'a ait bu sözler, 2008 yılında hayata geçen TGHP'nin pek çok derneğe hem kaynak sağladığını hem de proje yürütme konusunda bir okul olduğunu gösteriyor. Bozkurt'un sözünü ettiği çalışma sistemi, hibe vermenin de ötesinde bir desteğe, proje sonuçlanana kadar sürdürülen etkili bir ortaklığa karşılık geliyor.

Programın yarattığı dönüşümün arkasındaki sır da aslında bu: Yalnız fonu değil, deneyimleri de paylaşabilmek... Kenara çekilip izlemektense, birlikte öğrenilen bir süreç inşa etmeyi seçmek...

As UNJP was gradually bearing fruit, the Sabancı Foundation announced its "Social Development Grant Program" developed to support NGOs conducting projects for women, youth, and persons with disabilities. It also made the foundation the first family foundation to initiate a grant program for civil society in Turkey, setting an example for other organizations in the sector.

"It was our first project with a budget. We gained extensive experience in working with volunteers and building relationships with other NGOs. We would never imagine how much it could transform us to become involved in the foundation's work system." says Rahmiye Bozkurt from the Hayat Sende Youth Academy Association, proving that the Social Development Grant Program, which started in 2008, has provided many associations with funding and become a school teaching how to conduct projects. The work system mentioned by Bozkurt corresponds to a kind of support beyond providing funds, an effective partnership maintained until the project is concluded.

This is the secret behind the transformation created by the program: To share experience, not just the funding... To choose to develop a process through which we can learn together, rather than taking a back seat and watching...

TGHP ülkenin dört bir yanında ses getirmeye başlamıştı ki, bu kez sıra "Fark Yaratanlar" programına geldi. Bu program, çevresinde olağanüstü değişimler yaratan sıra dışı kişilerin ilham veren hikâyelerini, videolar ve çeşitli iletişim çalışmalarıyla Türkiye çapında görünür kılmayı hedefliyordu. 2014'te, Fark Yaratanların fikir ve çalışmalarına daha geniş destek sunabilmek amacıyla özel bir hibe programı açıldı.

Hibe programları devam ederken, Sabancı Vakfı, dünyanın farklı yerlerinde sivil toplum alanında hayata geçirilen yenilikleri takip etmeyi ve başarı örneklerini ülkeye taşımak için işbirlikleri geliştirmeyi sürdürdü. Geçen 10 yıl içinde kazanılan tecrübeler, sivil toplumun ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasını sağlamıştı. Şimdi, eldeki veriler ışığında yeni adımlar atmak ve yaratılan etkinin sürdürülebilir olmasını sağlamak için yeni yollar bulmak gerekiyordu.

The Social Development Grant Program had just started creating a tremendous impression all across the country when the "Changemakers" Program was introduced. This new program was created to tell inspiring stories of extraordinary people who make incredible changes in their social environment, by using videos or various means of communication to make these stories visible nationwide. In 2014, a special grant program was initiated in order to provide more extensive support for ideas and work of Changemakers.

While managing the grant programs, the Sabancı Foundation has continued keeping up with the innovations implemented in civil society all around the world and building bridges of cooperation to bring some successful examples to Turkey. With a decade of experience, the Foundation got better understanding of the needs of civil society. It was time to take further steps in the light of the available data and find new ways to make lasting impact.

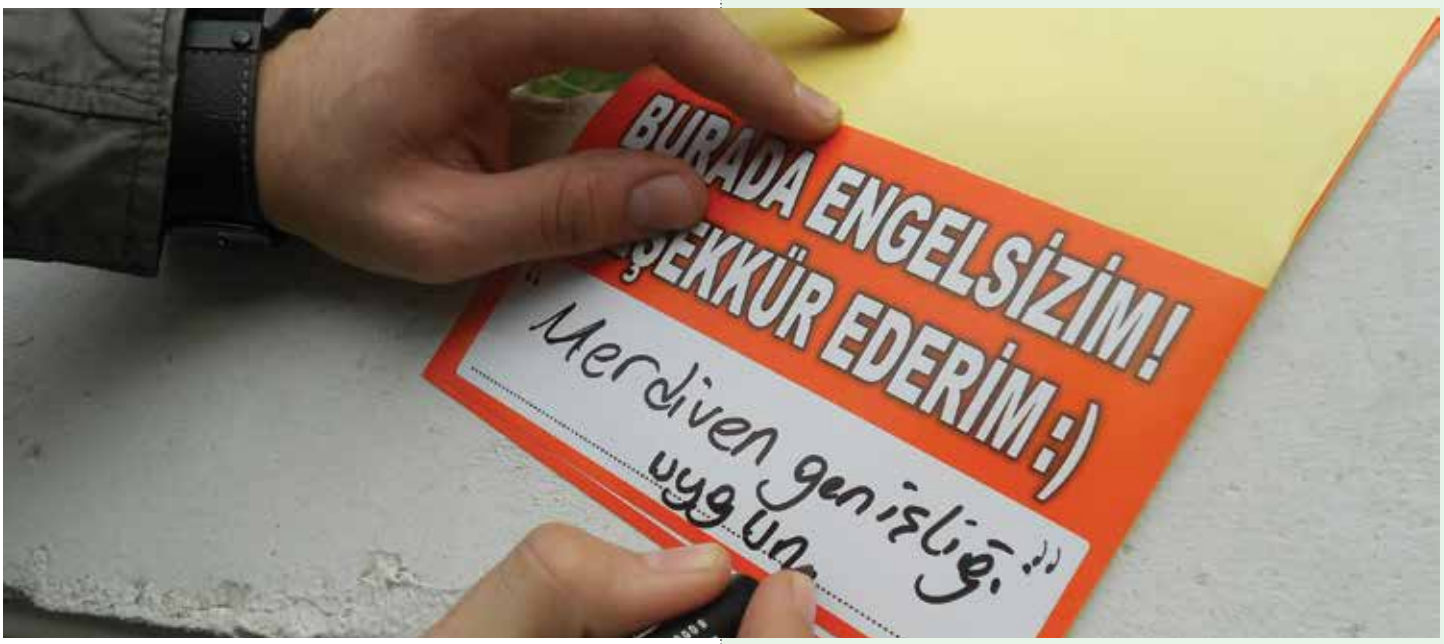

Bu anlayışla, tıpkı 10 yıl önce olduğu gibi, farklı sektörlerden uzmanların katıldığı yeni bir strateji çalışması yürütüldü. Çalışmanın sonunda, toplumsal sorunlara daha kalıcı çözümler üretebilmek ve yaratılan etkinin sürdürülebilir olması için hibe programlarının geliştirilmesine karar verildi. Yeni dönemde bir yandan, "Açık Çağrılı Hibe Programları" ile STK'ların eğitim alanındaki projelerinin desteklenmesine devam edilirken, bir yandan da tematik alanlarda stratejik ortaklıklar geliştiriliyor. "Davetli Hibe Programı" başlığı altında öncelikli olarak destek verilecek alanlar arasında engelli hakları, erken yaşta evlilikler, mülteci hakları ve öğretmenlerin güçlendirilmesi yer alıyor.

With this understanding, the Foundation conducted another study of strategy involving experts from different sectors – just like the one made a decade before. The decision reached at the end of the study was to improve the grant programs in order to find more permanent solutions to social issues and make the resulting impact sustainable. In this new era, while the Foundation keeps supporting education projects of NGOs within the framework of the "Open Call Grant Programs", it is in the process of developing strategic partnerships in specific thematic areas. Projects to be preferably supported under the "Invited Grant Program" are those focusing on disability rights, early and forced marriages, refugees, and empowering teachers.

"BİR GÜN BİR VAKIFLA TANIŞTIK, HAYATIMIZ DEĞİŞTİ"

Hibe programları kapsamında destek alan STK'ların kadın, genç ve engellilere yönelik yürüttüğü 126 proje, adeta toprağa ekilen birer tohum gibi, Türkiye'nin 74 şehrinde büyüyüp yeşerdi. Toprakla uğraşmak, sabır işiydi. Karşılığını görebilmek için tohumları doğru gübre ile beslemek, kararınca sulamak, toprak hazır olsa bile, mevsimine göre hareket etmek gerekirdi. Öyle de oldu.

Sabancı Vakfı, STK'lara yalnızca hibe vermedi; her birine ayrı ayrı yol arkadaşlığı etti.

Projelerin yalnızca maddi destekçisi olmakla kalmayıp ortağı da oldu; tüm süreç boyunca proje sahibi kurumlarla doğrudan ve açık ilişki içinde kalarak attıkları her adımı yakından izledi. Down Sendromu Derneği'nden Selver Yolsever'in de belirttiği gibi, hibe alan kurumlar ne zaman bir sorunla karşılaşsalar, Vakfın tüm bilgi ve deneyimiyle kendilerine en doğru desteği sunmaya hazır olduğunu bilerek yol aldılar.

"ONE DAY WE CAME ACROSS A FOUNDATION AND OUR LIVES HAVE CHANGED FOREVER"

The grant programs have supported different NGOs that have conducted 126 projects for women, youth, and persons with disabilities, which have become seeds spread and grown in 74 cities in Turkey. When one wants to work the soil, it needs patience. To be rewarded for one's efforts, one needs to feed the seeds with the right fertilizer, and even if the soil is ready, one needs to take the appropriate actions depending on the season. That is what happened in our case.

Not only has the Sabancı Foundation provided NGOs with grants, it has also become a companion to each one of them.

It has supported the projects both as a funder and as a partner; it has been in a direct and open communication with the project owners and watched them step by step. "The grantees have moved forward knowing that the Foundation will be there for them to provide the best support with its knowledge and experience whenever they encounter a problem." says Selver Yolsever from the Down Syndrome Association.

Sabancı Vakfı'nın bu yolculukta eşlik ettiği STK'lar, yalnızca köklü ve alanında uzman kurumlar değildi. Uluslararası hibe programlarından faydalanacak kapasiteye sahip olmayan, kendi kaynaklarını yaratma deneyimi edinememiş yerel örgütler için de fırsatlar vardı. Bu örgütler, hibe kazandıkları projeleri yürütürken, kendileri de büyüdüler; bir derneği çalışır hale getirmek için ne gerekiyorsa tecrübe ettiler: Hem devlet kurumları hem de kendi alanlarında çalışan diğer STK'larla tanışıp işbirliği geliştirmenin neleri değiştirebileceğini gördüler; uzlaşma sağlanamadığında, birlikte çalışmanın alternatif yollarını keşfettiler. Kurumlar ve diğer örgütlerle iş yapma pratiği geliştikçe, yeni işbirliği fırsatları doğdu. Kamu kurumları, birlikte iş kotarabilme başarısına giderek daha çok ikna oldukları bu yeni ortaklarıyla iletişim halinde kalmak ve onların önerilerini dikkate almak için daha istekli hale geldi. Bu da, STK'lara kadın, genç ve engellilerle ilgili yerel ve ulusal politika süreçlerine dâhil olabilmeleri için kapı araladı.

The NGOs accompanied by the Foundation in their journeys were not all well-established organizations that are experts in their fields. There were also opportunities for local organizations that did not have the capacity to benefit from international grant programs or had no experience in creating its own resources. These organizations were able to grow and gain experience in how to make sure an association works while they were carrying out their projects for which they received a grant. They saw the changing power of cooperating with government institutions and other NGOs operating in the same field, and discovered alternative ways to work together when disagreements arose. As they practiced working with the government and other organizations, new opportunities for cooperation were generated. Getting more convinced that their new partners were successful in handling projects together, the government institutions has become more willing to be in touch with their new partners and consider their suggestions seriously, welcoming NGOs to get involved in local and national policy-making processes concerning women, youth, and persons with disabilities.

Projelerin başvuru formlarına yazılan taahhütler teker teker gerçekleştikçe, yol daha da güzelleşti. Sözcükler deneyimlere, deneyimler itibara dönüştü.

Vakfın mütevazı yol arkadaşları, zaman içinde hem devlet kurumlarının hem de ulusal ve uluslararası örgütlerin güvenip fikir danıştığı uzmanlar olarak anılmaya başlandı.

Türkiye'deki engellilerin haklara erişimini tespit etmek üzere, üç yılda 7 binin üzerinde bilgi edinme başvurusu, 30'dan fazla raporlama yapan Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği (TOHAD), bu noktaya erişen kurumlardan biri. Birçok bakanlık tarafından danışman pozisyonunda konumlandırılan TOHAD, geçen yıl Birleşmiş Milletlerin bilgi ve görüş talep edeceği uzmanlıktaki STK'lar listesine girdi.

Proje yürütücüsü kurumlar, kendi sınırlarını her zorladıklarında, aslında sandıklarından daha güçlü olduklarını gördüler. Biraz güven, teşvik ve rehberlik ile kendi ihtiyaçları doğrultusunda cesurca ilerleyebildiklerini fark ettikçe, daha dik yürüdüler. Sivil toplum olmanın hakkını her gün daha fazla verip, bağımsızlaştılar. Hibe programı faydalanıcılarından Süleyman Akbulut'un da söylediği gibi, bir gün bir vakıfla tanıştılar ve hayatları değişti.

The commitments stated on application forms submitted for projects have been delivered one by one, making the journey more enjoyable. Words have turned into experience, and experience into reputation.

These humble companions of the Foundation are now referred to as experts trusted and consulted by both government institutions and national and international organizations.

The Social Rights and Research Association (TOHAD) is one of them. In only three years, it has submitted over 7 thousand applications to acquire information and prepared more than 30 reports to determine to what extent persons with disabilities can get access to rights in Turkey. TOHAD has been considered a consultant by many Turkish ministries, and last year, the United Nations listed TOHAD as an NGO to be consulted for information and opinion.

Every time the project owners pushed their own limits, they discovered that they were stronger than they thought. As they realized that they could bravely move forward in line with their needs with a little confidence, encouragement, and guidance, they held their head up higher. They got increasingly qualified as civil society organizations and became independent. One day they came across a foundation, as Süleyman Akbulut puts it as a beneficiary of the grant programs, and their lives have changed forever.

RÜZGÂRI BÜYÜTÜRKEN: BİR TOHUMDAN, YÜZ BİNLERCE İNSANA

Mevsimler geçti; güneş yağmurla, yağmur rüzgârla yer değiştirdi. Engeller kolaylıklara dönüştü; kolaylıklar yeni zorlukları getirdi. Yol arkadaşları, yani hem Vakıf hem de yürütücü kurumlar, birbirlerinden öğrendikçe, birbirlerini dönüştürmeye devam etti. Peki, bu kadarla bitti mi? Hayır. Topraktan geçip tohumlara değen rüzgâr, dalga dalga estikçe köyleri, kasabaları, kentleri de etkiledi. Mesela Muş'ta çocuk yaşta evliliklere dur demek için verilen eğitimlerde söylenen sözleri, yalnız kadınlar değil; "Bizim böyle bir sorunumuz yok" diyen erkekler de sahiplendi. Basın, konuyu daha fazla gündeme taşıdıkça, muhtar da öğretmen de başkan da çocuk evlilikleri üzerine daha çok düşündü, araştırdı, söz söyledi. Haksızlığın farkına varan ve alışılmış döngüyü kıran genç kızlar çoğaldı. Kardeşine bakabilmek için okulu bırakan Nuriye, 14'ünde evlenen arkadaşlarının yaşadığı hayatı reddetti; yarıda bıraktığı okuluna yeniden başladı.

Muş'tan geçen rüzgâr, İzmir'de hiç tanımadıkları engelli akranları için kitap okuyan tutuklu gençlerin koğuşlarına dolan rüzgârla aynıydı.

EXPENDING THE WIND: FROM ONE SEED TO HUNDREDS OF THOUSANDS OF PEOPLE

Seasons have passed; summer heat was replaced by rain, then rain was replaced by winds. Obstacles were smoothed away, followed by new challenges. The companions – the Foundation and the project owners – have continued learning from and transforming each other. Is that all it was? No. Since the wind touched the seeds on the earth, it has spread in waves, eventually affecting many villages, towns, and cities. For example, the words spoken during the training courses organized in Muş to say no to early and forced marriages were embraced not only by women, but also by men who had claimed, "We do not have such a problem." Mukhtars, teachers, and mayors gave more thought to early and forced marriages, investigated and discussed it more and more as the media coverage of the issue increased. The population of girls who became aware of the current injustice and then broke the ordinary circle has increased. Nuriye had dropped out of school to take care of her sibling, but as she does not want to live like her married friends, she returned to school.

It was the same wind that visited Muş and then filled the prisoner wings in İzmir where young prisoners narrated books for their peers with disabilities they never met.

Hayatında ilk kez izlediği Romeo ve Juliet'in hikâyesinde kendi anne babasını gören ve toplumsal barışın ne demek olduğunu işte o zaman kavrayan Mardinli gencin düşünce dünyasını aynı rüzgâr dolaştı.

İstanbul'un unutulmuş bir semtinde, yaşama dair kendilerine dayatılan ne varsa sorgulayan genç kızlara da ulaştı bu rüzgâr, ne kadar farklı olurlarsa olsunlar aynı ayrımcılığa maruz kaldıklarını anlayıp dayanışan Trabzon'un yerli ve mülteci kadınlarına da. Bu rüzgârın altında, engelli üniversite öğrencileri örgütlenip engelsiz kampüsler kurdu; Down sendromlu gençler, çalışarak kazandıkları ilk parayla arkadaşlarına yemek ısmarladı; çocukken evlendirilmiş kadınlar, kızlarının geleceği kendilerininkine benzemesin diye direndi. Bu rüzgârın nefesi, Türkiye'nin dört bir köşesinden sayısı 1 milyona yaklaşan insanın bakışına, gününe, düşüncesine, sözüne, düşüne değdi.

The same wind was blowing by a young man's world of thought in Mardin when he first saw Romeo and Juliet, thought it was very much like his parents' story, and only then understood what social peace means.

The same wind travelled all the way to young women who questioned everything that was said to them throughout their lives in a forgotten district of İstanbul, and to local and refugee women who discovered that they were suffering from the same kind of discrimination, no matter how different they were, and decided to stick together in Trabzon. In the same wind, a group of university students with disabilities started an organization to make campuses accessible; several young people with Down syndrome worked and treated their friends to dinner with their first pay check; some women who had been forced to early marriage, resisted so that their daughters' would have a different future. The breeze of this wind has touched the eyes, days, thoughts, words, or dreams of almost 1 million people throughout the country.

YENİ YOLLAR, YENİ 10 YILLAR

Rakamlar önemliydi. Fakat amaçlanan yalnızca daha çok insana ulaşmak ve ilham vermek değil; aynı zamanda projelerin sonuçlarının kalıcı hale gelmesini de sağlamaktı. Kadınlar, gençler ve engellilerin haklarını güvence altına alan yasaların varlığı kadar, toplumun bu yasaları sahiplenmesi, herkesin bu yasaların gereğini kendi hayatında görünür kılması da hayatiydi. İşte bu, bireylerin yaşadığı sorunlara münferit ve geçici çözümler üreten yardım temelli hayırseverlik geleneğinin ötesinde bir anlayışı, bir kültürü gerektiriyordu. Sabancı Vakfı'na 10 yıl önce çıktığı yolculuk için ilham veren de, böyle bir kültürün inşa edilmesine katkı sunma hayaliydi. Peki, bu hayal gerçekleşti mi? Bu soruyu yanıtlamak zor. Bugün Türkiye'de yardım değil hak talep ettiğini bilen, eksikler kadar önerilerin de sözcüsü olan bir sivil toplum anlayışı giderek güçleniyorsa, bunda şüphesiz Sabancı Vakfı'nın önemli bir katkısı var. Öte yandan, bu uzun bir yolculuk; her ekim ayında toprağa düşmeye hevesli yeni tohumlar olacak. Zamanı geldiğinde olgunlaşıp dalından düşen eski meyveler, yeni gelenlere filizlenmeyi, çiçeklenmeyi öğretecek.

NEW ROADS, NEW DECADES

Figures were important. However, reaching out to and inspiring a greater number of people was not the only objective; it was also crucial to make the project results permanent. It was vital to have laws securing the rights of women, youth, and persons with disabilities; and it was equally important that these laws were adopted by the society and everyone met the requirements of these laws in their daily lives. And this required an understanding, a culture which could go beyond the aid-based philanthropic tradition that only produced individual and temporary solutions to personal problems. At the start of its journey a decade ago, the Sabancı Foundation was inspired by a dream to contribute to building such a culture. Has this dream come true yet? It is a difficult question. If today we are developing a civil society that knows it demands rights, not aid, and that gives voice to suggestions as well as deficiencies, the Sabancı Foundation has certainly played a part. Yet, this is a long journey, and there will be new seeds eager to fall to the earth in October every year. Fruits will ripen and fall of their branches when the time comes, and then teach newcomers how to sprout and blossom.

Hasat zamanı, sadece soluklanmak için bir durak... Toplumsal gelişme için yolculuk devam edecek.

Öyleyse bu 10 yıl bir başlangıç olsun! Ayrımcılığa rağmen, insanlığın bütün saygın taraflarını paylaşarak büyüttüğümüz nice 10 yıllarımız olsun!

The harvest season is just a stop for us to catch our breath... The journey for social development is going to continue.

Let this last decade be a beginning! Hopefully, we will have many decades to nurture all the respectable qualities of humanity, despite all the discrimination.

HİBE PROGRAMLARI HARİTASI

KADIN ALANINDAKİ PROJELER
WOMEN PROJECTS

GENÇ ALANINDAKİ PROJELER
YOUTH PROJECTS

ENGELLİ ALANINDAKİ PROJELER
DISABILITY PROJECTS

GRANT PROGRAMS MAP

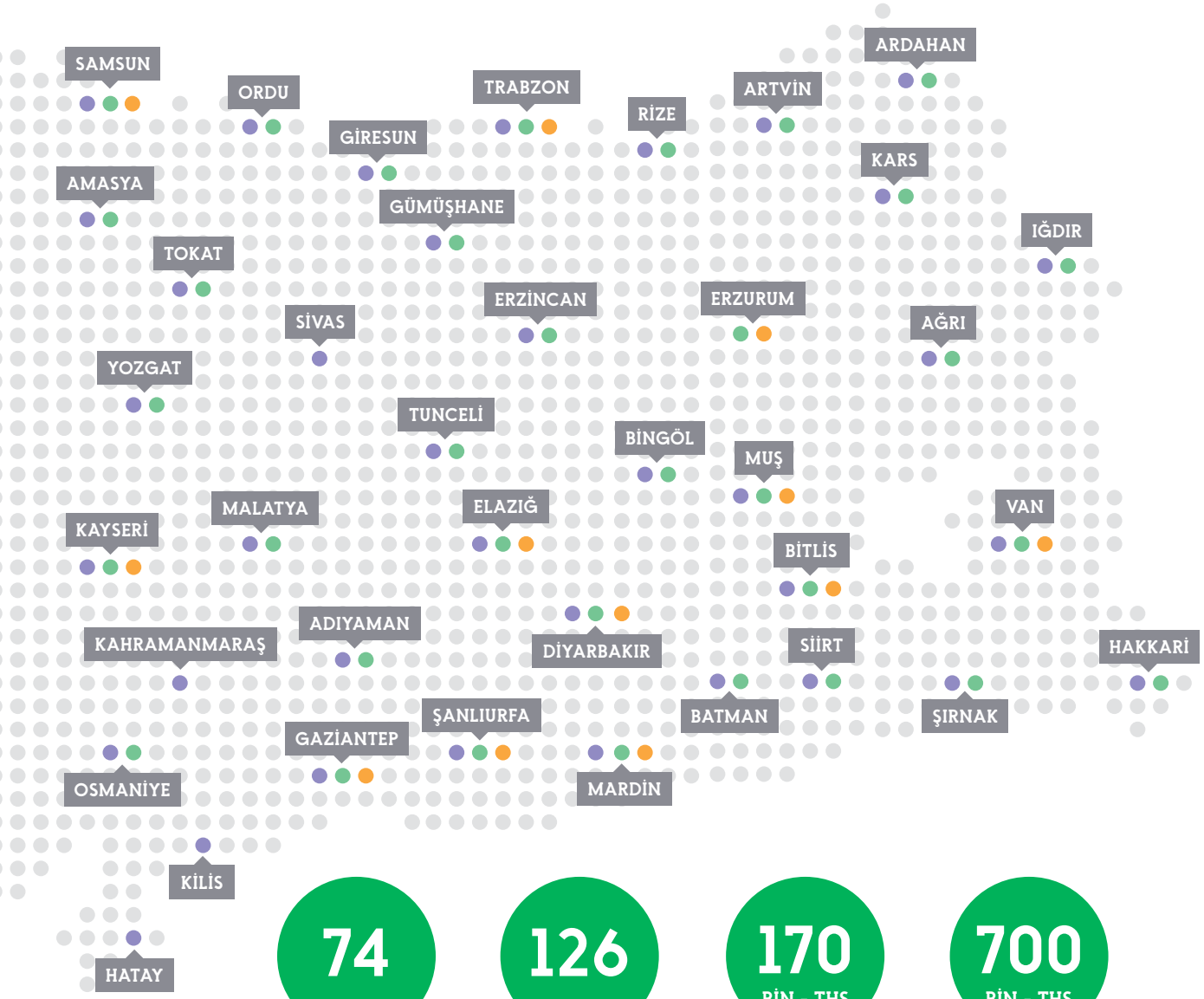

74

Hibe Programının Yürütüldüğü İl Sayısı

Cities Where Grant Program was Implemented

126

Toplam Proje Sayısı

Projects in Total

170 BİN - THS

Doğrudan Ulaşılan Kişi Sayısı

People Reached Directly

700 BİN - THS

Dolaylı Ulaşılan Kişi Sayısı

People Reached Indirectly

DOWN SENDROMU DERNEĞİ
BAĞIMSIZIM ÇÜNKÜ ÇALIŞIYORUM

DOWN SYNDROME ASSOCIATION
I AM INDEPENDENT BECAUSE I WORK

BAĞIMSIZ YAŞAM İÇİN
İŞ KOÇU DESTEKLİ İSTİHDAM:

Takım Çalışması ile Başarırız

Güneşle uyandım. İşe başlayalı bir ay oldu bile. Ne kadar da çabuk geçti. Bu kadar kısa zamanda ne çok şey öğrendim. Belgelerin fotokopilerini çekiyor, hepsini tek tek dosyalara yerleştiriyor, sonra arşiv odasına götürüyorum. Önce biraz zordu ama alıştım. Meşgul olmaya, iyi hissetmeye de alıştım. Çalışmak güzel şey, anneme hep gülümsüyorum. O da daha mutlu sanki. Önceden, sürekli evde oturup bilgisayarda oyun oynadığım için üzülürdü. Akşam, ilk maaşımla onu, babamı ve kız kardeşimi yemeğe çıkaracağım. Ya kalanı? Kalanı dursun, biriktiririm. Belki de iş yerindeki arkadaşlarıma hediye alırım. Çalışınca arkadaşları da oluyor insanın. Birlikte güldüğün, iyi insanlar tanıyorsun. Sonra biraz daha mutlu oluyorsun. Sabahları erkenden kalkmak bile o kadar zor gelmiyor. Çalıştıkça, öteki şeyler de güzelleşiyor.

JOB COACH SUPPORTED
EMPLOYMENT FOR INDEPENDENT LIFE:

We will Succeed with Teamwork

I woke up with the sunrise. It has been one month already since I started working. Time flies. I have learned so much in such a short time. I photocopy documents, put them one by one in files, and then take them to the archive room. It was difficult at first, but I got used to it. I am also used to be occupied and to feel good. Working is nice; I always smile at my mother. She looks happier as well. She used to feel sorry for me when I always stayed at home playing computer games. Tonight, I am taking my mother, my father and my sister to dinner with my first pay check. What I am going to do with the rest of my money? I am not touching it, I might save it. Or maybe I will buy presents for my colleagues. When you work, you make friends. You get to know good people with whom you can laugh. And then you become happier. Getting up early in the morning is not that difficult any more. As you work, other things become beautiful too.

Türkiye'de yaşayan engelli bireylerin %80'inin iş hayatına katılamadığını biliyor muydunuz?[1] Bu bilginin, pek çok insan için bir şey ifade etmemesi normal. Çünkü rakamlar önemli veriler sunsa da, birbirimizi anlamak için her zaman yeterli gelmiyor. Doğuştan sahip olduğunuz bir özelliğin, yine doğarken kazandığınız bir hakkı kullanmanızı zorlaştırdığını düşünün. Kendi renginizi ortaya koyamadığınız böyle bir toplumla iletişim kurabilir misiniz? Kendi gücünüzü katamazsanız, o toplumun gerçekten bir parçası gibi hissedebilir misiniz?

[1] Nüfus ve Konut Araştırması, Türkiye İstatistik Kurumu, 2011

Did you know that 80% of the individuals with disabilities living in Turkey cannot get a job?[1] This fact normally means nothing to many people because figures are not enough for us to understand each other although they provide significant piece of data. Imagine that one of your innate characteristics made it difficult for you to exercise a natural right. Would you be able to communicate with a society in which you were not able to show yourself in your true colors? Would you be able to feel like you really belonged to that society unless you were able to use your strengths?

[1] *Population and Housing Census, Turkish Statistical Institute, 2011*

Diğerini anlamak, onu tanımak ve ilişki kurmak çaba göstermeyi gerektirir. Sizleri, bu çabanın en anlamlı örneklerini ortaya koyarak, beş yıl gibi kısa bir sürede her kesimden insanın güvenini kazanan Down Sendromu Derneği ile tanıştıralım. Dernek, Down sendromlu bireyler, aileler, işverenler ve çalışanlar, birbirlerinin ihtiyaçlarını daha iyi anlarsa, herkes kazanır diyerek, Türkiye'de ilk defa denenen "iş koçu destekli istihdam modeli"nin yürütücüsü oldu.

It takes effort to understand, know and contact with one another. Let us introduce the Down Syndrome Association which have exhibited the most significant examples of this effort and won the trust of many people from every walk of life in just five years. The Association suggested that if individuals with Down syndrome, their families, employers and employees understand each other's needs better, then everyone will win, and became the coordinator of a "job coach supported employment model" at its first trial in Turkey.

Down Sendromlu Bir Genç

"Para kazanmak bana kendimi iyi hissettiriyor. Kalbim atıyor, heyecanlanıyorum."

A Young Person with Down Syndrome

"Earning money makes me feel good. I feel my heart beating and get excited."

Modelin lokomotifi olan iş koçları, Down sendromlu gençler ve ailelerini iş hayatına hazırlamanın yanı sıra, işverenler ve çalışanlara da, Down sendromlu bireylerle iletişim konusunda eğitim verdi; süreç boyunca tüm ihtiyaçları için destek oldu. Sonuçlar heyecan vericiydi: 49 Down sendromlu genç, mesleki bilgi ve becerilerini geliştirerek işe yerleştirildi. Başarı hikâyeleri arttıkça, Down sendromlu gençlerle çalışmak için istek duyan firmaların ve çocuğunun çalışmasını isteyen ailelerin sayısı da arttı. Down Sendromu Derneği, öncüsü olduğu değişimi ülke çapında büyütmek için bu yıl Anadolu Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü'nün katkıları ile bir iş koçu eğitim programı hazırladı. Şimdi hedef, eğitimi tüm Türkiye'de yaygınlaştırarak, daha çok genci çalışma hakkıyla buluşturmak.

SELVER YOLSEVER
Proje Koordinatörü

"Çalışmaya başlayan gençler çok muazzam bir şekilde değişiyorlar. Sadece bir haftanın sonunda bile duruşları değişiyor. Daha dik yürüyorlar, daha mutlu gelip gidiyorlar iş yerlerine. Birçoğu ailesine tek başına yaşamak istediğini söylüyor."

A group of job coaches, as the drivers of the model, trained employers and employees in how to communicate with individuals with Down syndrome as well as preparing young people with Down syndrome and their families for business life; and they provided assistance for all the needs throughout the process. The results are exciting: 49 young individuals with Down syndrome are now employed once they have improved their professional knowledge and skills. As success stories have piled up, more enterprises want to work with individuals with Down syndrome and more families want that their child work now. The Down Syndrome Association has prepared a job coach training program, in collaboration with Anadolu University Special Education Department, in order to extend the change they pioneered countrywide. The current objective is to generalize the training across the country in order to enable a greater number of young individuals to exercise their right to work.

SELVER YOLSEVER
Project Coordinator

"Those who start working undergo a tremendous change. Their pose changes as early as at the end of first week of work. They hold their heads up higher and come to work happier. Most of them tell their parents that they want to live alone."

"Down sendromlu gençlerle çalışırken çok zorlandığımı söyleyemeyeceğim. Öğretmek istediğim şeyi istikrarlı olarak doğru bir şekilde tekrarlarsam, kısa sürede öğreniyorlar." Down Sendromu Derneği'nin yetiştirdiği dokuz iş koçundan biri olan Psikolog Selver Yolsever'e göre işin asıl zorlu kısmı, aileler ve diğer personelle çalışırken ortaya çıkıyor. Bazı aileler çocuklarının yetişkin bireyler olduklarını kabullenmekte zorluk çekerken, iş yerindeki diğer çalışanların genel eğilimi, Down sendromlu gence acıyarak çocuk gibi davranmak oluyor. Yolsever, iş koçu destekli istihdam modelinin farkının tam da burada ortaya çıktığını söylüyor: "Genç işe başlamadan önce, tüm personele, doğru davranışlarla ilgili eğitim veriyoruz. Ama tam olarak ne söylemek istediğimizi, bir arada çalışmayı tecrübe ettiklerinde anlıyorlar. Bazen bu noktada bizi tekrar arıyor ve yeni bir eğitim talep ediyorlar."

"I cannot say that I find it difficult to work with individuals with Down syndrome. If I consistently repeat whatever I want to teach, they can learn it in a short time." says psychologist Selver Yolsever, a job coach among the nine trained by the Down Syndrome Association, adding that they come across the real challenge about the project when they work with the families and other personnel. Some families have a hard time admitting that their children are adults while other employees at work usually tend to feel pity for and treat an individual with Down syndrome like a child. Yolsever suggests that this is where the job coach supported employment model shows its difference. "Before a young individual starts working, we train the entire personnel in how to behave properly. Yet, they come to understand what we exactly mean once they experience working together with the individual. They sometimes call us at that stage and request another training."

Bu tür deneyimler, Down Sendromu Derneği ekibine iş koçu eğitim müfredatını oluştururken fazlasıyla yol gösterdi. Yurtdışından bir eğitim programını alıp olduğu gibi kullanmak yerine; içeriği Türkiye'ye uyarlamayı tercih eden Dernek, müfredatın gerçekçi, doğru ve uygulanabilir olmasını istiyordu. Bunu başardıklarından emin olmak için yazdıkları programı uygulamada da test ettiler.

TÜLAY BOURNE
İşveren

"İlk başlarda yavaş öğreniyorlar, iş koçları sayesinde biraz daha bu iş sağlamlaşıyor. Ama şu anda bizde bulunan gençlerle aynı departmanda çalışan arkadaşlarımız arasında çok büyük fark yok. İnanılmaz yol kat ettiler."

For the Down Syndrome Association's team, such experiences have largely led the way in developing the job coach training curriculum. The Association preferred adapting to Turkey the content of a training program implemented abroad, rather than using the program as it is, because they want to have a realistic, correct, and applicable curriculum. Thus, they also practically tested their program in order to make sure they achieved their objectives.

TÜLAY BOURNE
Employer

"At first they are slow learners, but it is rather a solid one thanks to their job coaches. And today there is no big difference between these young people we employ and other staff working in the same department. They have made incredible progress."

Farklı eğitim, kültürel altyapı, iş tecrübesi ve şehirlerden seçilen iş koçu adaylarına, yeni müfredat doğrultusunda eğitim verildi; her bir iş koçu adayı, öğrendiklerini sahada uygulayarak, revizyonlar için geri bildirimde bulundu. Böylece müfredat, ileride bir sertifika programına dönüşmeye ya da dijital bir platform üzerinden sunulmaya uygun şekilde nihai halini almış oldu. Ankara, Eskişehir ve İstanbul'da yapılan tanıtım toplantılarında aileler, özel sektör, belediyeler, STK'lar ve İŞKUR'un yanı sıra, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı il müdürlükleriyle bir araya gelen Dernek, iş koçluğunun artık, Mesleki Yeterlilik Kurumu'na sunulacak olgunluğa eriştiği görüşünde.

A selection of job coach candidates from different educational, cultural and professional backgrounds and from different cities were trained in line with the new curriculum, and each one of them used their learning back in the field and provided feedback for further revisions. The curriculum, thereby, was suitably finalized to be converted into a certification program or presented on a digital platform in the future. Having consulted with the provincial directorates of the Ministry of Family and Social Policies as well as families, NGOs, private sector, municipalities, and ISKUR (Turkish Employment Agency) in a number of publicity meetings held in Ankara, Eskişehir and İstanbul, the Association thinks that the concept of job coaching is now mature enough to be presented to the Vocational Qualifications Authority.

AYFER ÖZYAŞAR
Down Sendromlu Bireyin Annesi

"İzzet Can'ın çalışma hayatıyla birlikte insan ilişkileri çok gelişti. Değişik iş arkadaşlarıyla ayrı ayrı diyalogları çok fark ettirdi."

AYFER ÖZYAŞAR
Mother of an Individual with Down Syndrome

"Since İzzet Can started working, his relationships with people have improved a lot. His different conversations with his colleagues have made a great difference."

Türkiye'de yaşayan engelli bireylerin %80'i çalışma yaşamına katılamıyor. Neyse ki, Down Sendromu Derneği sayesinde istihdam edilen 49 genç artık bu yüzdenin içinde değil. Kimi bir restoranda servis elemanı, kimi bir şirketin muhasebe departmanında fatura kontrol görevlisi oldu. Aralarında, kazandığı parayı evlenmek için biriktirenler, hatta ailelerine destek olanlar bile var. Kendi ayakları üzerinde durmanın verdiği özgüven, onlar için para kazanmaktan daha değerli. Alın size, rakamlarla ölçemediğimiz bir kazanım daha...

80% of the individuals with disabilities in Turkey cannot be part of business life. Fortunately, the 49 young people that are employed thanks to the Down Syndrome Association are not included in this percentage any more. Some are service personnel at a restaurant, some have been working as invoice checkers for the accounting department of a company. Some of them have been saving their earnings for their future marriage plans and some have been supporting their families. The self-confidence they have gained by standing on their own feet is more valuable than earning money. So here is another gain that we cannot measure numerically.

İş koçluğu modeli ile mutlu, sosyal ve bağımsız yaşayan Down sendromlu gençlerin sayısı gün geçtikçe artıyor, daha çok genç çalışma hakkıyla buluşuyor.

The job coaching model increases day by day the number of young people with Down syndrome who are happy, socially active and independent, and more and more young people can exercise their right to work.

EĞİTİMDE GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ
ENGELLİ ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İNİSİYATİFİ

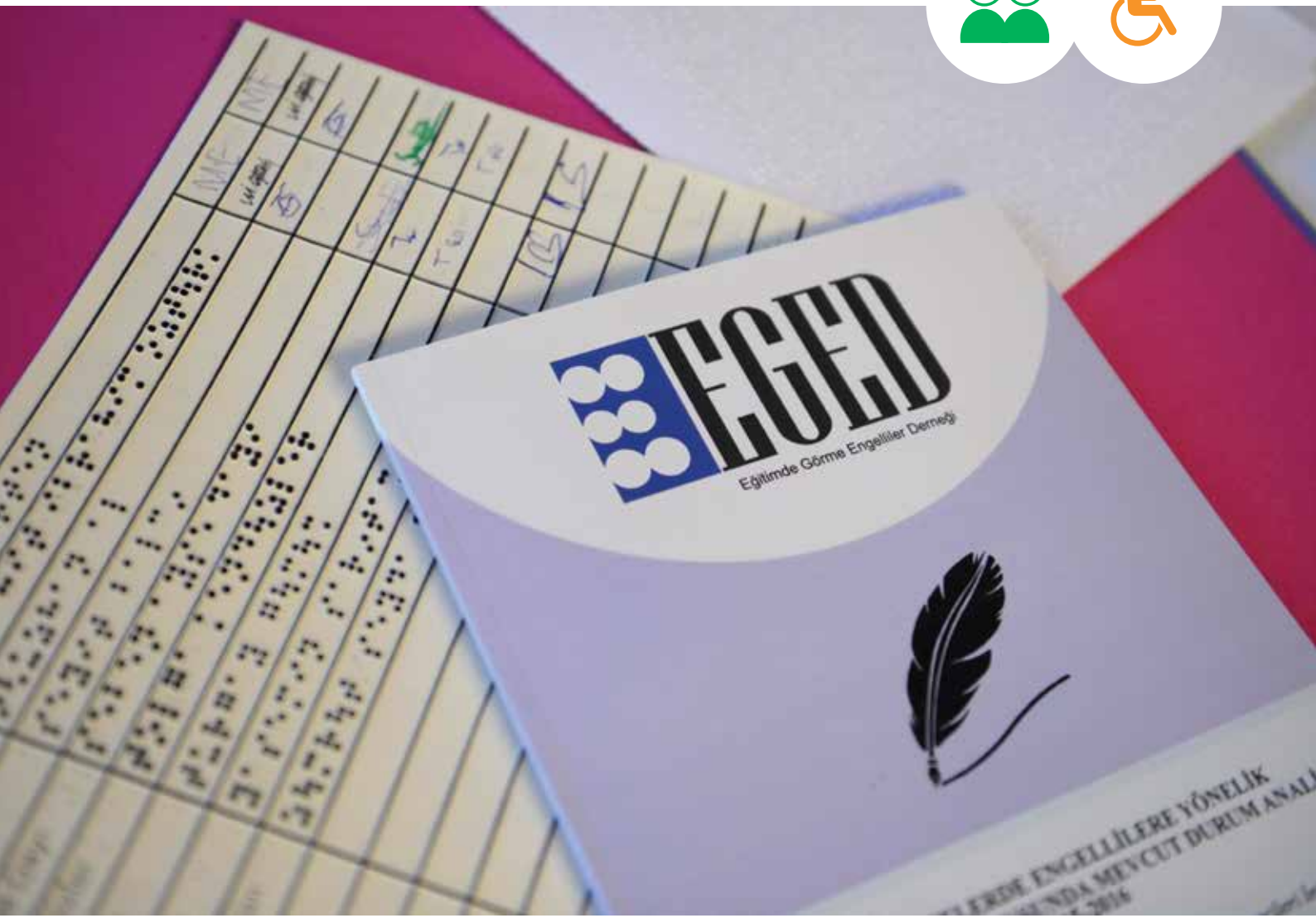

ASSOCIATION OF PERSONS WITH VISUAL IMPAIRMENTS IN EDUCATION
INITIATIVE OF UNIVERSITY STUDENTS WITH DISABILITIES

ENGELSİZ KAMPÜSLER:

Bir Arada Dönüşen Üniversiteler

Üniversite sınavına girdiğiniz günü hatırlıyor musunuz? Ben hiç unutmadım. Heyecan ve kaygıdan çok, korku duymuştum. Başarılı olamazsam diye değil; işler yolunda gitmezse diye. Ya bir aksilik çıkar ve cevaplarımı kâğıda geçirecek görevli tam saatinde sınıfta olmazsa... Ya soruları okurken yanlışlık yaparsa... Aynı korku, okulun ilk günü, yemekhanenin döner kapısının önünde beklerken yine geldi. Beni görenler, içeriye yardım almadan giremediğim için utandığımı düşünürdü belki. Öyle değildi. Bu binayı, bu kapıyı kullanma ihtimalimin hiç hesaba katılmayışı karşısında dehşete düşmüştüm. Sonraki birkaç gün içinde, varlığımın tamamen ihmal edildiğini fark ettim. Her soruna kendimce günübirlik çözümler buldum ama düşünmeden edemiyordum: Ya benim yaşadıklarımı yaşayan başkaları da varsa? Ya kendi başlarına mücadele etmekten yoruldularsa?

ACCESSIBLE CAMPUSES:

Universities Transforming Together

Do you remember the day you took your university entrance exam? I have never forgotten. I felt fear more than I felt excitement or anxiety. It was the fear of the possibility of things going wrong, not of failure. What if something goes wrong and the person assigned to fill the answer sheet according my answers is not in the class on time? What if she/he misreads a question? I was filled with the same fear on the first day of school while I was waiting at the front door of the cafeteria. Anyone who saw me unable to enter the building without any help might have thought that I was embarrassed, but that was not the case. I was appalled at the negligence which completely ignored the possibility that I might use this building, this door. The following days made me realize that my existence was completely ignored. I found temporary solutions for all problems in my own way, but I could not stop thinking about it. What if there are other people who experience the same things? What if they are tired of fighting on their own?

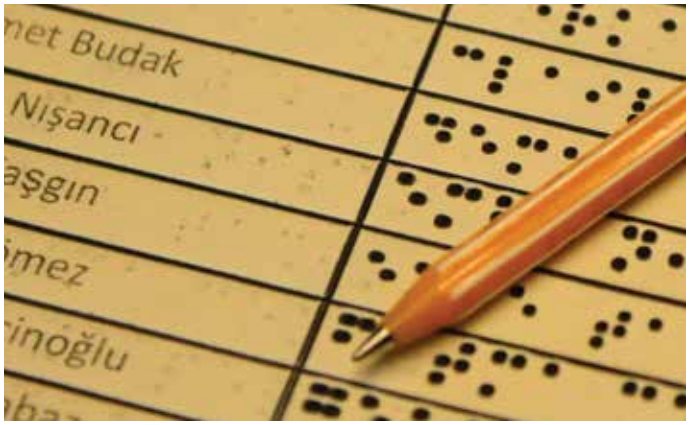

Bir kaldırım, rampası olmadığı için hayatınızı sürdürmenize engel olabilir mi? Zor bir sınavı yüz binlerce kişiyi geride bırakarak kazanabiliyorken, çalışmayan bir asansöre yenileceğiniz aklınıza gelir mi? Anlatılanları işaret diline çevirecek kimse olmadığı için derslere giremediğiniz bir okul hayal edebilir misiniz? Üniversiteye giden engelli öğrenciler engeli olmayan akranlarıyla eşit şartlarda öğrenim görme hakkına sahip olmalarına rağmen; tam da böyle bir hayata maruz kalıyorlar. Bu durum, 2015 yılında Türkiye'de üniversite sınavına başvuru yapan öğrencilerin neden yalnızca binde ikisinin engellilerden oluştuğunu da açıklıyor.[2]

[2] Üniversitelerde Engellilere Yönelik Erişilebilirlik Hususunda Mevcut Durum Analizi 2015-2016, Eğitimde Görme Engelliler Derneği, 2016

How can a pavement without a ramp prevent you from living your life? Has it ever occurred to you that you are able to pass a difficult exam ahead of hundreds of thousands of people, but defeated by an out-of-service elevator? Could you imagine a school where you cannot attend classes because there is nobody to translate the lecture into sign language? Students with disabilities do face such difficulties in a university campus, although they are entitled to study under the same conditions as their peers without any disability. It also accounts for the fact that students with disabilities constitute only two per thousand of the applicants of the university entrance exam.[2]

[2] *Analysis of Current State of Affairs Regarding Accessibility at Universities 2015-2016, Association of Visually Impaired in Education, 2016*

Çoğu engelli öğrenci, ders çalışmaya ayırması gereken enerji ve zamanı, üniversite yaşamını zorlaştıran sorunları aşmaya harcıyor. Neticede, münferit sıkıntılar geçici çözümlerle ayaküstü savuşturulmuş oluyor. Ta ki aynı sıkıntı, bir başka gün, bir başka öğrencinin eğitim hakkını kullanmasına engel olana kadar... Ancak bu karamsar tablonun içinde, günü kurtarmak yerine bütüncül bir bakış açısı geliştirmek için çalışanlar da var. Eğitimde Görme Engelliler Derneği'ne (EGED) göre, engelli öğrencilerin karşılaştıkları sorunlarla daha etkin ve sürekli mücadele edebilmelerinin yolu, bir arada hareket etmelerinden geçiyor.

BÜŞRA SOYLU
Proje Faydalanıcısı

"Projemizin sonuç vermeye başlaması beni daha çok düşünmeye sevk etti. Engelsiz bir dünya kurma hayalimi yeni proje fikirleriyle sürekli canlı tutuyorum."

Many students allocate the energy and time they should be using to study to overcome the problems that make their life difficult in the campus. Eventually, they try to avoid individual problems with temporary solutions. Until that very same problem restrains another student from exercising their right to education on another day... Yet, in this pessimistic picture, there are people who work to develop a holistic view, rather than saving the day. Association of Persons with Visual Impairments in Education (EGED) thinks that a more effective and continuous fight against those problems faced by students with disabilities is probable only if these students act in unison.

BÜŞRA SOYLU
Project Beneficiary

"When our project began yielding results, it made me think about the issue more and more. I constantly keep my dream of building a world without barriers alive with new project ideas."

Bu fikri hayata geçirmek için 2014 yılında, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden ve farklı engel gruplarından öğrenciler, EGED'in çağrısıyla aynı masa etrafında toplanmaya başladı. Sorunları, engellerine göre çeşitleniyordu ama talepleri ortaktı: Yasalarla güvence altına alınan eşit öğrenim haklarının karşılığını yaşamlarında görmek istiyorlardı. Toplumun kendilerine karşı biriktirdiği ön yargıları önce burada, kendi aralarında yıktılar: Bir görme engelli, işitme engelli bir arkadaşının sorunlarını öğrendi. Onunla anlaşmayı, yaşamayı deneyimledi. Böylece bireysel sorunlarını çözmekten önce, engelli haklarını savunmak için orada olduğunu kavradı.

MERVE ERTEN
Proje Faydalanıcısı

"Her şeyin bir mücadele ile elde edilebileceğinin fakat bunun bir yolunun olması gerektiğinin farkındaydım. Proje aslında bu yolu öğrenmemde etkili oldu."

In order to make this idea happen in 2014, students with different disabilities from different universities started gathering after they were invited by EGED to do so. Their problems varied depending on their disabilities, but the demands were shared: They wanted to see that their right to equal education, as secured by the law, is respected in real life. They first broke down the societal prejudices against them among themselves: A visually impaired student found out the problems of a hearing-impaired friend. They experienced understanding each other and living together. Thereby, they realized they were primarily there in order to defend the rights of individuals with disabilities, rather than to solve their personal problems.

MERVE ERTEN
Project Beneficiary

"I already knew if you wanted something, you had to fight for it and there had to be a way to do it. The project, in fact, was effective in teaching me how to find that way."

Hak savunuculuğu için duygu ve amaç birlikteliğinin yanında, belli araçlar geliştirmek ve bunları kullanmayı öğrenmek de gerekiyordu. Bu tespitten yola çıkan EGED'in öğrencileri, "erişilebilirlik engelli formları" aracılığıyla okullarında yaşadıkları sorunları tespit edip kayıt altına almayı ve bu kayıtları üniversite yönetimine ileterek çözüm aramayı öğrendiler. Biri engelli öğrenciler için yönetmelik çıkarılmasını sağlarken, bir diğeri asansörlerin, kütüphanenin, rampaların erişilebilir olmasını sağladı; bir diğeri, görme engelli öğrencilerin sınavlara işaretçi nezaretinde girmesi için önayak oldu.

OKAN ALTINKAYIK
Proje Faydalanıcısı

"Hayatımın her anında bana yardımcı olacak bilgiler edindim. Bir sorunla karşılaştığım zaman pes eden biriydim normalde. Şimdi öyle değil, sonuna kadar giderim."

For rights advocacy, a unity of sentiment and purpose was one thing, but they had also needed to develop certain tools and learn how to use them. Starting from this point, EGED's students learned how to name and keep records of the problems they were experiencing at school by using "disabled questionnaire for accesibility" and how to present these records to the university administration and to seek for solutions. With the efforts of one student, the directive of students with disabilities has been launched, the efforts of another the elevators, libraries and ramps in the school became accessible; yet in another university a protocol for examinations where students with disabilities are accompanied by an assistant during an exam was initiated.

OKAN ALTINKAYIK
Project Beneficiary

"I have got great information that will help me in every moment of my life. I used to be a person who would usually give up whenever faced with a problem. I am not like that anymore; I will go to any lengths."

Katılımcılar, iletişim becerilerini geliştirdikçe, okullarındaki öğrenci topluluklarını ve atıl durumdaki engelli birimlerini canlandırarak farkındalık yarattılar. Çıkardıkları ses büyüdükçe, projenin etki alanı da genişledi; üniversiteli engelli gençler farklı konularda çalışma grupları oluşturarak hak ihlallerini izlemeye ve arşivlemeye devam ettiler. "Üniversitelerde Engellilere Yönelik Erişilebilirlik Hususunda Mevcut Durum Analizi" raporu böyle ortaya çıktı, "Engelsiz Kampüs" isimli kısa film bu ilhamla çekildi. Projenin üçüncü yılında, eskiler yenilere liderlik etti; katılımcı öğrencilerin kendi okullarında temsilciliğini yapacağı ulusal bir engelli öğrenci örgütlenmesi kuruldu.

As the participants improved their communication skills, they revived some of the student clubs and idle units of disabled in their schools, and raised awareness. The louder their voice was, the wider the project's impact area would be; so these university students with disabilities established study groups in various areas and continued monitoring and archiving violations of rights. And this is how the report "Analysis of Current State of Affairs Regarding Accessibility at Universities" was published and we got inspired for the short film "Accessible Campus". In the third year of the project, the former members led the way for the newcomers, and a national organization of students with disabilities was established, which is represented by students in their own schools.

Örgütlenme, gözlem formlarından elde edilen sonuçları, çözüm önerileriyle birlikte Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Yüksek Öğretim Kurumu ile Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi gibi yetkili mercilerle paylaşarak mücadeleyi genişletti. Bütün bu tecrübeler ışığında ortaya konan belki de en anlamlı ve kalıcı kazanım ise, tüm üniversitelere rehber olması amacıyla hazırlanan "Erişilebilir Üniversite Kılavuzu" oldu.

This organization has extended their fight by sharing the results of the observation forms along with some solution offers with authorities including the Ministry of Family and Social Policies, the Council of Higher Education, and the Student Selection and Placement Center. The most significant and lasting gain in the light of all these experiences has probably been the "Accessible University Guide" that was prepared as a guide for all university administrations.

Proje Faydalanıcısı

"Önce şunu öğrendim: Sorunlar bizimle beraber çözülmeliydi. Bizim üretebileceğimiz, hayata geçirebileceğimiz çözümler olmalıydı. Şimdi haklarla beraber var olmalıyım diyorum."

Project Beneficiary

"The first thing I learned was that problems must be solved with our involvement. They should be something we could produce and put into practice. I now claim that I need to exist with my rights."

Eğitimde Görme Engelliler Derneği
Engelli Üniversite Öğrencileri İnisiyatifi

EGED onları bu ilham dolu yolculuğa çıkarmadan önce engelli öğrenciler, ayrımcılıkla baş edebilmek için kendi yöntemlerini geliştiriyorlardı. Fakat bu durum, bir süre sonra yorgun ve çaresiz hissetmelerine yol açıyordu. Projeye Mardin'den katılan bedensel engelli Hüseyin'in, "Kişisel mücadele yöntemlerimin tümü, önüme bir karışlık kaldırım çıktığında yok olup gidiyor." demesi de bu yüzdendi. Bugün aynı Hüseyin, okuduğu üniversiteye engelli kullanımına uygun ek otobüs alınmasını sağlayabiliyor. Görünen o ki, artık boyunu aşan bir kaldırım bile onu yıldıramaz.

Association of Persons with Visual Impairments in Education
Initiative of University Students with Disabilities

Before EGED took these students with disabilities on this inspiring journey, they had been developing their own methods to deal with discrimination, but fighting alone for a while had eventually made them feel tired and desperate. And that is why Hüseyin, a participant with physical disability from Mardin, said, "All my personal methods to fight become useless when there is a 10-cm thick pavement on my way." Today, the very same Hüseyin can have the university purchase an additional bus with disabled access. From now on, it seems that, he may not be dismayed by any pavement, even by those taller than he is.

EGED'e göre, engelli öğrencilerin karşılaştıkları sorunlarla daha etkin mücadele edebilmelerinin yolu, bir arada hareket etmelerinden geçiyor.

EGED thinks that a more effective fight against those problems faced by students with disabilities is possible only if these students act in unison.

İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (SEÇBİR)

EĞİTİME EŞİT KATILIM

İSTANBUL BİLGİ UNIVERSITY CENTER FOR SOCIOLOGY AND EDUCATION STUDIES (SECBIR)

EQUAL PARTICIPATION IN EDUCATION

EĞİTİM EŞİT,
KİTAPLAR ŞAHİT:

Engelsiz Derslere Doğru

10 yaşında ya var ya yoktum. Okulda arkadaşlarımla oyun oynuyorduk. Oyunda herkese bir rol düştü, ben de evin kaza sonucu yürüyemeyen sakat çocuğu oldum. Hemen bir sandalyeye oturup bacaklarıma bir battaniye örttüm. Oyundaki rolüm bir köşede oturup diğer kişileri izlemek, etrafımda dönen hayatı seyretmekti. Tıpkı ders kitaplarında gördüğümüz diğer engelli karakterler gibi. Ama neden diğer herkes gibi oyuna dâhil olmadığımı anlamadım. Bana biçilen bu rolden çok sıkıldım. Üstümden battaniyeyi attım, sandalyemle birlikte oyuna katıldım.

EQUAL EDUCATION FOR ALL,
AS WITNESSED BY BOOKS:

Towards Accessible Classes

I was about 10. I was playing with my friends at school. Everyone had a part in the game and I became the son with disability who could not walk after an accident. I immediately sat on a chair and covered my legs with a blanket. My part in the game was sitting at a corner, watching other people and the life going on around me – just like the other characters with disabilities we saw in our textbooks. However, I could not understand the reason why I was not involved in the game unlike the others playing. I got really bored of this role given to me. So I threw the blanket off my legs and got involved in the game with my chair.

Eğitim, doğar doğmaz çıktığımız uzun bir yol. Önce ailemizle başlıyoruz, sonra okulla tanışıyoruz. Çevremize dair ilk algılarımız okul sıralarında olgunlaşıyor. Ders kitaplarının bir meseleyi ele alış biçimi, bizim o meseleyle ilişki kurma biçimimizi de belirliyor. Öyle ki, bu kitapların verdikleri mesajlar, bazen bir konu hakkında farkındalık kazanmamıza yardımcı olurken, bazen de toplumdaki ayrımcılığın pekişmesine yol açıyor. Zaman geçtikçe bu algılarımız, değer yargılarımıza ve davranış biçimlerimize dönüşüyor; yaşama bakış açımıza yön verir hâle geliyor.

** My hearing aid fell.*

*** I'm blond and you have black hair.*

Education is a very long path we have been walking since we were born. Firstly, we start with our families, and then go to school. Our very first perceptions of our surroundings evolve in the class. How we relate to an issue is determined by how textbooks address that issue such that a message conveyed by textbooks can sometimes help us gain awareness of something or reinforce discrimination in the society. In time, our perceptions turn into our value judgements and behavioral patterns, framing our view of life.

İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyoloji ve Eğitim Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (SEÇBİR), ayrımcılığın görünür olduğu farklı alanlarda yedi yıldır çalışmalar yürütüyor. Sabancı Vakfı'nın hibe desteğiyle yürüttükleri son projeleri ile engelliliğin ve engelli bireylerin ders kitaplarındaki temsiline dikkat çeken SEÇBİR, engelli örgütlerinin de katılımıyla, somut öneriler ortaya koyuyor.

İDİL SEDA AK & MERVE ERGEN
Proje Faydalanıcısı

"Ders kitapları, eğitim ortamının en önemli bileşenlerinden biri. Çıkış noktası ders kitaplarındaki engellilik algısını irdelemek olan bu proje, eğitim ortamında hak temelli anlayışı geliştirmeye yönelik önemli katkılar sağlıyor. SEÇBİR, kitaplardaki sorunu tespit etmenin ötesine geçip alternatif eğitim materyalleri üretiyor."

İstanbul Bilgi University Center for Sociology and Education Studies (SECBIR) has been working in different areas where discrimination is visible for seven years. Having pointed out how disabilities and people with disabilities are represented in textbooks with their recent projects implemented with the grant support of the Sabancı Foundation, SECBIR makes some concrete proposals by getting disability organizations involved in the process.

İDİL SEDA AK & MERVE ERGEN
Project Beneficiary

"Textbooks are a major component of the educational environment. With an initial aim to examine how disabilities are perceived in textbooks, this project has made great contribution to development of a right-based approach in the educational environment. SECBIR has gone beyond identifying the problems in books and produced alternative educational materials."

Yasalar, engelli olsun ya da olmasın herkesin eğitim hakkına sahip olduğu konusunda gayet açık. Fakat istatistiklere göre, engelli bireyler eğitime katılımda pek çok sorunla karşılaşıyor. Türkiye'de yaşayan engelli bireylerin %41,6'sı okuma yazma bilmezken, yalnızca %7,7'si lise ve üzeri eğitime devam ediyor.[3] Rakamları tercüme edecek olursak, mevcut sistem engelli bireylere, hayata katılarak kendilerini var edebilecekleri fırsatları sunamıyor. Bununla birlikte, bu düzenin tek sorumlusu, yasaları çıkaran ve uygulayanlar değil. Engelli öğrencinin okul kaydını yapmayan görevli de, onu sınıfına kabul etmeyen öğretmen de, kendisini dışlayan sınıf arkadaşları da ayrımcılığın yeniden üretilmesinde rol oynuyor.

It is clearly established by the laws that every individual, with or without a disability, has the right to education. However, statistics show that people with disability meet several problems in participation to education. In Turkey, 41.6% of the population with disability are illiterate and only 7.7% attend the school to earn a high school diploma or a higher degree.[3] These figures imply that the current system fails to give the opportunities with which people with disability can be part of life and realize themselves. However, the responsibility for this system does not solely lie with those who enact or enforce laws. An officer refusing to enroll a student with a disability in a school or a teacher expelling one from the class or classmates freezing one out also play their parts in regenerating discrimination.

[3] Özürlülerin Sorun ve Beklentileri Araştırması, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı-Türkiye İstatistik Kurumu, 2010

[3] *Survey on Problems and Expectations of Disabled People by Turkish Statistical Institute-Ministry of Family and Social Policies, 2010*

Peki, ders kitaplarının söylemi dönüşürse bu gidişat tersine dönebilir mi? SEÇBİR'e göre evet. Çünkü ders kitaplarının dönüşmesi demek, onları okuyarak yetişen bireylerin, böylece o bireylerin oluşturduğu toplumun, yani kültürün dönüşmesi demek.

SÜLEYMAN AKBULUT
Proje Ortağı

"Biz eğer bireylere küçük yaşlardan itibaren engelli bireylerin sorunlarına insan hakları temelinde bakmayı öğretebilirsek; toplum da engelli bireyleri eşit haklara sahip bireyler olarak görmeye başlar. Sorunlar ancak o zaman çözülür."

So is it possible to reverse the situation if the discourse of textbooks is transformed? Yes, according to SECBIR, because a transformation of textbooks would mean a transformation of individuals who grow up on them and of the society made up of these individuals, so a transformation of the culture.

SÜLEYMAN AKBULUT
Project Partner

"If we can teach individuals from early ages how to see the problems of individuals with disabilities from a human rights perspective, the society will start seeing persons with disabilities as individuals with equal rights. And only then the problems will be solved."

SEÇBİR, bu hedefi gerçekleştirmek için 2013-2014 eğitim-öğretim yılında okutulan ders kitaplarını inceledi. 2014'ten bu yana çoğu öğretim programı ve ders kitabı yenilendi. Yıllar içinde ne kadar yol kat edildiğini tespit etmek ve 2017 yılında yenilenecek olan ders kitaplarının hazırlanma sürecine katkı sunabilmek amacıyla, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında okutulan 10 farklı branştan 37 ders kitabını inceleyerek bu çalışmayı tekrarladı. Görünen o ki; bazı kitaplarda engelliler hala, kendi başlarına sokağa çıkamayan, karşıdan karşıya geçemeyen, çalışamayan insanlar olarak resmediliyor. Engelli bireylere, ders kitaplarında yalnızca belli temalarda yer veriliyor, engellilik ya farklılık ya da yardım ederek çözülmesi gereken bir "sorun" olarak ele alınıyor. Kitapların bazılarında ise engelli bireylerin yaşama eşit düzeyde katılmalarının yalnızca kendi çabalarıyla mümkün olduğu ima ediliyor. Özetle engellilik olağan hallerin dışında bırakılıyor.

Thus, in order to achieve this goal, SECBIR conducted a project in which they examined the textbooks used in schools for the academic year 2013-2014. Many curricula and textbooks have been modified since 2014. Therefore, SECBIR repeated the study with 37 textbooks from 10 different areas used for the academic year 2016-2017 in order to determine how much have been achieved since then and to contribute to the preparation of textbooks that are to be revised in 2017. Apparently, some textbooks still portray individuals with disabilities as people who are incapable of going outside, crossing the road or working alone. Individuals with disabilities are only featured in certain contexts in textbooks, where having a disability is addressed as a difference or a "problem" that needs to be solved by help. And some of the textbooks imply that an individual with a disability can be a part of life to the same extent as one without disability only if he/she succeeds only on his/her own efforts. In short, having a disability is regarded as an extraordinary state.

YELİZ DÜŞKÜN
Proje Faydalanıcısı

"Projenin en değerli yanlarından biri, önerilerin tartışılmasını sağlayan ortamlar yaratması oldu. Bu ortamlar, eğitim fakültesi öğrencilerinden karar vericilere dek çok geniş bir kesimi kapsıyor. Diyalog zemininin canlı kalması için çabalamaya devam edeceğiz."

YELİZ DÜŞKÜN
Project Beneficiary

"One of the most valuable aspects of the project is that it has created platforms where we can discuss suggestions. These platforms take many different parts of the society from students of faculties of education to decision-makers. We are going to continue striving to keep this dialogue platform alive."

Kitaplardaki tespitler iç karartıcıydı, ama çözümsüz değildi. SEÇBİR, ilk ve ortaöğretim öğretmenleri ile akademi ve sivil toplumu bir araya getirdi, kitapları iyileştirmek için neler yapılabileceğini tartışarak bir tavsiye raporu oluşturdu. Hem tespitler hem de çözüm önerileri, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı yetkilileri ile Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler komisyonlarının yanı sıra; ders kitabı yayıncıları ve eğitimcilerle paylaşıldı. Ancak ders kitaplarının değişmesi tek başına yeterli değildi. Öğretmenleri ve öğretmen adaylarını da sürece dâhil etmek gerekiyordu. SEÇBİR, öğretmenlerin, engellilerin eğitim hakkını uzun vadede sahiplenip savunabilmeleri için eğitim atölyeleri düzenledi. Bu atölyeler sayesinde 208 öğretmen ve 80 eğitim fakültesi öğrencisi, engelliliği sınıfta nasıl ele alacaklarıyla ilgili donanım kazandı.

The findings were disheartening, but not unsolvable. SECBIR gathered together primary and secondary school teachers, academy and NGOs to discuss what can be done to improve the textbooks, and drew up a recommendation report. The findings and solution offers were shared with some textbook publishers and educators as well as representatives of Ministry of National Education and Ministry of Family and Social Policies, and some EU and UN commissions. However, a revision of textbooks would not merely suffice. Teachers and prospective teachers should also be included in the process. SECBIR organized multiple training workshops to redirect teachers to adopt and defend the right of people with disabilities to education in the long term. 208 teachers and 80 students from faculty of education were equipped by these workshops in how to handle disabilities in the classroom.

Okullar bitiyor ama öğrenilecekler bitmiyor. Çevremizde okul arkadaşına gözleri görmediği için "acıyan" ya da bacaklarını kullanamayan komşusunun kendinden daha "yetersiz" olduğunu düşünenler olabilir. Oysaki eğitim, engellilere yönelik tam da bu ayrımcı yargıları ve tutumları dönüştürmede rol oynayabilir. Engellilerin bağımsız, eşit, hak sahibi bireyler olduğunu savunan SEÇBİR, bu düşünceyi yaygınlaştırmak için çalışmaya ve üretmeye devam ediyor.

We finish schools, but there is always something to learn. There can still be people who feel "pity" for a blind classmate or who think a neighbor is more "incompetent" than themselves because he/she is unable to move his/her legs. However, the education can play an essential role to transform these discriminatory approaches. SECBIR who believes that a person with a disability is an independent and equal individual with certain rights, continues to work and to produce with this aim.

HAKAN ÖZGÜL
Proje Ortağı

"Engelli bireylerin 'acınacak', 'yardım' edilecek kişiler olarak algılanmasının önüne geçmek için yapılabilecek çok çalışma var. Ancak hiçbiri, çocuklar üzerinde oluşturulacak etki kadar güçlü değil. Ders kitapları büyük önem taşıyor. Çocukların, engellilik halinin bir insan hakları meselesi olduğunu kavramaları gerek."

HAKAN ÖZGÜL
Project Partner

"Individuals with disabilities are misperceived as people who need one's 'pity' or 'help', but there is a lot to do to prevent that. Yet, none is as powerful as any impact one could make on children. Textbooks are very important at that point. Children need to understand that disability is a matter of human rights."

Eğitime eşit katılım için öncelikle ders kitaplarında engelliliğe ilişkin yaklaşım ve söylemin dönüşmesi gerekiyor.
Ders Kitaplarında Engellilik
Ders Kitaplarında Engellilik
DURUM ANALİZİ
#EğitimdeEşitKatılım
Ders Kitaplarında Engellilik
TAVSİYELER RAPO
#EğitimdeEşitKatılım
For equal participation in education, the first step is to transform the attitude and discourse on disabilities in textbooks.

MARDİN KÜLTÜR DERNEĞİ
BİR MARDİN HİKÂYESİ

MARDİN CULTURE ASSOCIATION
A STORY OF MARDİN

ŞEHRE TİYATRO GELDİ,
İKLİM DEĞİŞTİ:

Gençlerin Gözünden Bir Mardin Hikâyesi

Bizim şehre hep çok turist gelirdi. Birbirlerine heyecanla etrafı gösterip, hayran hayran gezinmelerine ne kadar şaşırırdım. Belli ki doğduğum yer, onlara pek renkli görünüyordu; ama benim gözümde hiçbir ilginç yanı yoktu.
Bir gün yine uzaktan insanlar geldi. Tiyatro yapacaklarmış, toplandık gittik bir akşam. Küçücük sahneye ömrüm boyunca duymadığım kadar hikâye sığdırdılar. Hiç bilmediğim şehirlerin, hiç görmediğim insanlarının hikâyeleri... Hem yabancı göründü bunlar bana hem de sanki anlatılan benim hikâyemdi. Hikâyeleri dinlemeye doyamayınca, "anlatmak da ister misin?" dediler. Böylece, yalnız izleyeni değil; oynayanı da oldum tiyatronun. İşte o zaman, şehrimize gelen turistler gibi hissettim; evimizin salonundan çıktım da, otobüslere binip yolculuk ettim. Yaşadığım şehrin gizleri de ilk defa o zaman bana kendini gösterdi. Sahne, bütün dünyalardan daha genişti.

WITH THEATER IN TOWN, THE CLIMATE HAS CHANGED:

A Story of Mardin in the Youth's Eyes

Our city has always been visited by a lot of tourists. I used to be so amazed at their excitement and admiration while they wandered around the city. It was obvious that my hometown was very colorful in their eyes whereas it had nothing interesting to me. One day, we had visitors from afar again. They were going to perform a play, so one night we went to see it. They somehow managed to fit in this very small stage more stories than I had heard in my whole life. Stories of cities I had never heard of, and people I had never met... These stories sounded unfamiliar, but what was told was also like my story. I could not get enough of listening to these stories, so they asked if I wanted to tell as well. That is how I was not an ordinary theatergoer anymore and also became an actor of the theater. Only then, I felt just like those tourists visiting my city, leaving my living room, getting on a bus and travelling to many places. And this was the first time the secrets of my city manifested themselves. The stage was broader than any world.

Sanatın belki de yaşama en çok benzeyen kolu tiyatrodur. Sahne hem eğlendiren bir oyun alanıdır hem de hayatın gerçek sorunlarını büyük bir ciddiyetle ele alır. Bu benzersiz taraflarıyla asırlar boyu dünya kültürlerine yön veren tiyatro, şimdilerde dünya kadar farklı kültürün iç içe geçtiği Mardin'in kültür iklimini değiştiriyor, gençlerin hayatlarına ışık oluyor. Tiyatrodan faydalanarak okul eğitimine alternatif bir müfredat yaratan Mardin Kültür Derneği, Mardinli gençlerin, İstanbul ya da Ankara gibi büyük şehirlerdeki yaşıtlarıyla aynı kültürel gelişme fırsatlarına sahip olmalarını hedefliyor. Zamanlarının çoğunu sınavlara hazırlanarak geçiren maddi ve sosyal imkânları kısıtlı bu gençler için artık sahne, keşfedilmeye hazır yeni bir yaşam alanı. Burada sırasıyla tiyatronun izleyicisi, tartışmacısı ve nihayet oyuncusu oluyor; hem toplumsal meselelerle hem de birbirleriyle, daha önce hiç yapmadıkları biçimde iletişim kuruyorlar.

Of all the arts, theater probably bears the closest resemblance to life. The stage is an entertaining playground, but it also earnestly addresses some of the real problems of life. A centuries-old guide shaping world cultures with its unique aspects, theater is now changing the cultural climate of Mardin, a city where many different cultures exist and intermingle, and shines a light in lives of young people. Benefiting from theater, the Mardin Culture Association has created a curriculum as an alternative to the school education with an objective to provide young people in Mardin with the same opportunities for cultural development that their peers currently have in big cities like İstanbul or Ankara. For these young people who spend most of their time studying for their exams and have limited financial sources and social opportunities, the stage is now a new living space to discover. The stage first makes them an audience of the theater, then its debaters and finally its actors so that they communicate both with each other and with social issues as never before.

Proje Eğiticisi

"Biz sanatın gücünü sırtımıza almışız, barışın diliyle geliyoruz buraya. Bunun yaratmış olduğu bir tedavi var, hem gençlerin hem bizim üzerimizde."

A Project Trainer

"We are empowered by art, coming here speaking the language of peace. This has created a cure both for us and for the youth."

Mardin, farklı kültürlerin yan yana kök saldığı benzersiz bir kesişim noktası: Araplar, Kürtler, Türkler, Süryaniler, Keldaniler ve Ermeniler yüzyıllardır bu topraklarda bir arada yaşıyor. Peki şehrin gençleri, içinde yetiştikleri bu zenginliği nasıl algılıyor? Kültürlerarası etkileşim ya da toplumsal barış gibi büyük kavramların gerçekte ne olduğunu anlamak için çok az gencin sahip olduğu bir ayrıcalıkları var, peki bunun ne kadar farkındalar?

Mardin is at the intersection of different cultures, where these cultures can put down roots side by side: Arabs, Kurds, Turks, Assyrians, Chaldeans and Armenians have been living together on this land for ages. So how the young people of the city perceive the richness in which they have grown up? They have a privilege that only a very few others could enjoy to discover the real meaning of some great concepts such as intercultural interactions or social peace, but how well are they aware of it?

Mardin Kültür Derneği, Boğaziçi Gösteri Sanatları Topluluğu (BGST) oyuncuları ortaklığında, gençlere bu farkındalığı kazandırabilmek için çalışmaya iki yıl önce başladılar. Birinci yıl, şehrin üç farklı ilçesindeki okullarda tiyatro gösterimleri yaptılar, ardından bu oyunları öğrencilerle birlikte sahnede prova ettiler. Böylece gençlerin, oyunlarda öne çıkan barış, sınıf farklılıkları, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konuları, kendi hayatlarıyla kurdukları bağlar üzerinden kavramalarına önayak oldular. Dernek bu yıl, ilk çalışmaya katılan deneyimli öğrencilerle birlikte çıtayı biraz daha yükseltmeye karar verdi: Gençler bu kez izlemek ve prova etmekle yetinmeyecek; oyunu adapte etmeyi deneyecek ve dahası bu oyunu sahneleyeceklerdi.

Mardin Culture Association, in collaboration with actors of Boğaziçi Performance Arts Community started working two years ago in order to raise this awareness amongst young people. In the first year, they performed a selection of plays in many schools in three different districts of the city, and then they involved a group of students in rehearsals of the same plays on the stage, thereby helping those young people comprehend some important issues covered by the plays, including peace, class differences, gender equality, etc., through their own connections with their lives. For this year, the Association decided to raise the bar working together with the experienced students who had participated in the first year's activities: Young people would not only watch and rehearse the plays, but they would try to adapt a play by themselves and then stage it.

BGST'li oyuncular, çocukluğunu ve gençliğini Mardin'e çok benzer bir coğrafyada, İspanyolların, Katalanların, Arapların, Yahudilerin, Çingenelerin yaşadığı Endülüs'te geçiren yazar Federico Garcia Lorca'nın yapıtlarından esinlenerek kolaj bir oyun üretti. Öğrenciler, farklılıkların barış içinde bir arada yaşamasının mümkün olduğunu bir kasabada gelişen olaylar çerçevesinde anlatan "Lorca'nın Acıklı Güldürüsü" isimli oyunu izlediler. Lorca'nın içinde yaşadığı kültürün sanatına nasıl yansıdığını, onu entelektüel olarak nasıl geliştirdiğini gördüler, etkilendiler. Kısa zamanda pek çoğu, kendilerine güvenlerinin geldiğini dile getirmeye başladı. Öğretmenlerinin de katılımcı olduğu atölyelerde toplumsal cinsiyet, arkadaş dayanışması, çok kültürlülük gibi temalar üzerine bir arada düşünme ve tartışma imkânı buldular.

Inspired by the work of Federico Garcia Lorca, a playwright who grew up in a region very similar to Mardin called Andalusia, where Spanish, Catalans, Arabs, Jews and Roma people live together, the actors of Boğaziçi Performance Arts Community created a collage play. Students watched the play titled "Lorca'nın Acıklı Güldürüsü" (Lorca's Tragic Comedy) which tells the story of a series of events in a town conveying the message that it is possible to live together in peace in spite of our differences. They discovered and were impressed by how the culture Lorca inhabited is reflected in his work and how this culture intellectually improved him. It was not long before they started to express that they were gaining self-confidence. Their teachers also participated in some of our workshops where they found an opportunity to collectively ponder upon and discuss some topics such as gender, peer solidarity, multiculturalism.

Proje Faydalanıcısı Öğretmen

"Çocuklara bir ekip gelecek, tiyatro yapacaklar demiştim, çok ön yargılı yaklaştılar. 'Hocam ne gereği var tiyatronun, biz YGS'ye hazırlanıyoruz' dediler. Sonra katılmayanlar çok pişman oldu."

A Project Beneficiary Teacher

"I told the kids that a team was coming to perform a play and they were very critical about it. 'Teacher, we need no theater. We are preparing for university entrance exam.' they said. However, those who had not participated regretted it later."

11'inci sınıf öğrencisi Nesrin, bu zamana kadar bir kız çocuğu olarak hep geride durduğunu ifade ederken heyecanlıydı: "Ablaları seyrettikten sonra, utanılacak, ayıplanacak bir şey olmadığını gördüm. Çekinerek, geriye giderek hiçbir şeyin olmayacağını anladım." diyordu.

Proje Faydalanıcısı Öğrenci

"Hayata başka bir gözle bakmanın heyecanını yaşıyorum. Ki bunu bana yaşatan tiyatro oldu. Çok güzel duyguların birleştiği bir deneyim oldu benim için tiyatro."

Eleventh-grader Nesrin was excited as she was telling about how she, being a girl, had always shied away until then: "Having watched these big sisters, I now know that there is nothing to be ashamed or accused of. It is not possible to do anything if I chicken out or hold back." she said.

Project Beneficiary Student

"I am excited to see life from a different perspective. And it was theater which gave me this experience. For me, it was an experience involving great feelings."

Mardin Kızıltepe Cumhuriyet Anadolu Lisesi'nden 20 gencin katıldığı eğitimler kar, kış, tatil demeden sekiz ay devam etti. Sonunda öğrenciler, Lorca'nın oyunundaki hayali kasabayı Mardin'e adapte ettiler. Sınırları sınav tarihleriyle çizilen "mütevazı" yaşamlarındaki anlamı, kendi elleriyle bulup çıkardılar ve havaya kaldırıp cesaretle tanımadıkları bir dünyanın ilgisine sundular.

Proje Faydalanıcısı Öğrenci

"Geçen yıla göre öz güvenim daha fazla. Bir topluluğun önünde kendimi ifade edebilirim diye düşünüyorum."

These trainings with 20 students from Mardin Kızıltepe Cumhuriyet Anatolian High School continued for eight months, rain or shine. Eventually, the students adapted the fictional town in one of Lorca's plays to Mardin. They dug out with their own hands the meaning of their "humble" lives with boundaries drawn by exam dates, and courageously held it up to show it to a world they did not know.

Project Beneficiary Student

"Compared to last year, I am more self-confident now. I think I can express myself in front of an audience."

Lise öğrencilerinin Mardin'e adapte ederek sahneye koydukları Lorca'nın "Don Cristobita ve Dona Rosita'nın Acıklı Güldürüsü" oyunu önce Mardin'de, sonra İstanbul'da izleyicisiyle buluştu. O gün sahnede takım çalışması da vardı, ortak anlayış da, ismi hatırlanmayan medeniyetlerden miras hoşgörü de... Ama en çok alkış vardı. Öncelikle, bu yıl Mardin'deki en kapsamlı tiyatro etkinliğini hayata geçirmeyi başaran Mardin Kültür Derneği oyuncularına... Ve onların Shakespeare'in şu sözünü emanet ettiği hikâyesi güzel gençlere: "Bütün dünya bir sahnedir."

"The Tragicomedy of Don Cristóbal and Doña Rosita" by Lorca adapted by these high-school students and first performed in Mardin and then in İstanbul. In every performance, on the stage appeared teamwork, and a common understanding, and the tolerance inherited from civilizations with forgotten names... Yet, above all, there was always a big applause. First, to the actors of Mardin Culture Association who managed to perform the one and only theater activity of this year... And to the youth with beautiful stories who are entrusted by the actors with this quote by Shakespeare: "All the world is a stage."

Bu yıl Mardin'deki en kapsamlı tiyatro etkinliği sayesinde gençler barış, kültürler arası öğrenme ve toplumsal cinsiyet eşitliğiyle harmanlanmış yeni bir Mardin hikâyesi yazdı.

The most extensive theater event of this year in Mardin enabled a group of young individuals to tell a new story of Mardin blended with peace, intercultural insight, and gender equality.

TOHUM TÜRKİYE OTİZM ERKEN TANI VE EĞİTİM VAKFI

EĞİTİME İLK ADIM: OKUL ÖNCESİNDE KAYNAŞTIRMA

TOHUM AUTISM FOUNDATION

INCLUSIVE EARLY CHILDHOOD EDUCATION

FIRSATLAR EŞİTSE,
ENGELLER ÇÖZÜLÜR:

Bir Arada Eğitim için Güçlü Öğretmen(ler)

Öğretmenliğimin 10'uncu yılıydı. Okulun ilk günü, yeni sınıfımla tanışmayı henüz bitirmiştik ki, kapı çaldı. Müdür Hanım, yeni bir öğrencim daha olduğunu söyleyerek elini tuttuğu kız çocuğunu işaret etti. Ardından çekinerek kulağıma eğildi: "Merve farklı bir çocuk, zihinsel gelişimi yaşıtlarının biraz gerisinde." diye fısıldadı. O sırada, kapının gerisinde, Merve'nin endişeyle bizi izleyen anne babasını fark ettim. Gözlerimi, "her şey yolunda" der gibi yumarak her ikisine de güven vermeye çalıştım. Peki her şey gerçekten de yolunda mıydı? Merve sırasına yerleşirken içimde garip bir huzursuzluk büyümeye başladı.

Okulların açılmasının üzerinden aylar geçti, çocuklar hem bana hem birbirlerine alıştılar; Merve'yle aramızdaki mesafe ise bir türlü kapanmıyordu. Öğretmenlik hayatım boyunca, her türlü çocukla başa çıkabilecek kadar çok deneyim kazandığımı düşünürdüm. Yanılmışım. Merve sınıfımın bir parçasıydı; ancak onu hiçbir zaman tam anlamıyla "benim öğrencim" yapamadım.

EQUAL OPPORTUNITIES TO
REMOVE DISABILITY BARRIERS:

Powerful Teacher(s) for an Education Together

I had been teaching for 10 years. On the first day of that academic year, we had just completed introducing ourselves to my new class when the door was knocked. It was the school principle telling me that I had one more new student, referring to the girl she was holding hands with. Afterwards she whispered in my ear, afraid of being overheard: "Merve is a different girl. She is behind her peers in terms of mental development." At that moment, I realized Merve's parents standing at the door, worriedly watching us. I tried to reassure them by winking to mean "all is well." But was everything really well? While Merve was taking her seat, a weird feeling of uneasiness was growing inside me.

In several months after that first day of school, the kids grew on me and each other, except for Merve who was always distant to us. I had thought I had gained adequate experience since the beginning of my career as a teacher to deal with any child. I was wrong. Merve was a member of my class, yet I could not make her "my student" in the full sense of the word.

Nitelikli eğitim her çocuğun anayasal hakkı. Özel gereksinimli çocuklar içinse hak olmasının yanı sıra, hayatlarını başkalarına bağımlı kalmadan sürdürebilmelerinin ön şartı. Bu çocukların hayata tam manasıyla katılabilmeleri için yaşadıkları toplumun bir parçası gibi hissetmeleri, yani haklarını herkes gibi kullanmalarına imkân veren eşit fırsatlara sahip olmaları gerekiyor. Süreç ne kadar erken yaşlarda başlarsa, özel gereksinimli bu çocukların gelişimleri de o kadar hızlanıyor. Okul öncesi eğitimlerini akranlarıyla birlikte aynı ortamlarda almaları, işte bu yüzden çok önemli. Peki kaynaştırma modeli olarak anılan bu sistem Türkiye'de ne kadar işliyor? Gelişimleri normal seyreden çocuklara eğitim vermeye alışkın öğretmenler, engeli olan öğrencilerin farklı ihtiyaçlarına ne kadar cevap verebiliyor?

Every child has a constitutional right to quality education. In the case of children with special needs, it is both their right and a prerequisite for them to maintain their lives without relying on others. To make sure these children are fully present in life, they need to feel that they are part of their society, i.e. they must be provided with equal opportunities enabling them to exercise their rights like anybody else. The earlier the age at which such opportunities are first offered, the faster the development of children with special needs. It is therefore very important for them to receive their preschool education in the same environment with their peers. The question is: how functional is this so-called system of inclusive model in Turkey? Being used to teach children with a normal course of development, how effective are teachers to respond to different needs of students with disabilities?

Milli Eğitim Bakanlığı kararına göre, her okulda sınıf mevcuduna uygun olarak bir ya da iki kaynaştırma öğrencisi bulunmak zorunda. Ancak işler uygulamada o kadar da iç açıcı değil. Okullarda açılan kaynaştırma sınıfları çok az; dahası, öğretmenler bu sınıflarda farklı çocuklarla nasıl ilişki kuracakları konusunda yeterli mesleki bilgi ve deneyimden yoksunlar. Tohum Otizm Vakfı'na göre, öğretmenler bu konuda desteklenirse, kaynaştırma eğitimi daha nitelikli hale gelebilir. Böylece, sınıflarında özel gereksinimli çocuklarla karşılaştığında nasıl davranması gerektiğini bilen daha fazla öğretmen sayesinde daha çok çocuğun eşit koşullarda eğitim hakkı teslim edilmiş olur.

The Turkish Ministry of National Education requires every school to have students with special needs, one or two depending on the classroom size, within the scope of inclusive education. However, actual practices are currently not so promising. There are very few inclusive classes in schools, and teachers of such classes lack the professional knowledge on and experience in how to communicate with different children. For Tohum Autism Foundation, the quality of inclusive education can be improved if teachers are provided with some support in the process. Thereby, more preschool teacher who knows how to communicate with children with special needs, could enable many more children to exercise their right to education under equal conditions.

Tohum Otizm Vakfı 14 yıllık deneyimini, özel gereksinimli çocukların faydasına sunmak için, okul öncesi öğretmenlerine aktarma hedefiyle yola çıktı. Bunun için öncelikle, Vakfın bir araya getirdiği uzmanlar, kaynaştırma eğitimi konusunda bir eğitici eğitimi ve öğretmen eğitimi programı geliştirdiler. Bu program İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından görevlendirilen özel eğitimcilere aktarıldı. 75 saatlik bu eğitim programına katılan 20 eğitici, İstanbul'daki 20 pilot okula dağıldı ve öğrendiklerini bu okullardaki okul öncesi öğretmenlerine aktarmaya başladı. Öğretmenlerin birbirlerine bilgi ve deneyim aktardığı bu sistemde amaç, okul öncesi öğretmenlere özel gereksinimli çocukların tercih ve ilgilerini temel almayı, sınıfı ve davranışları yönetmeyi, ailelerle iletişim ve işbirliği kurarken başvurulacak yöntemleri öğretmekti.

Tohum Autism Foundation started with the aim of sharing its 14 years of experience with preschool teachers, so that it can be used for the sake of all children with special needs. To this end, a group of experts gathered by the Foundation have developed a training of trainers and a teacher training program on inclusion education. This program was first introduced to a number of special education trainers assigned by the relevant İstanbul Provincial Directorate of National Education. 20 trainers attended this 75-hour training and then went to 20 pilot schools in total to share their learning with the preschool teachers there. This system, in which teachers share their knowledge and experience with each other, intended to train preschool teachers in how to take preferences and interests of children with special needs as basis, how to manage the class and behaviors, and some special methods to apply in communication and collaboration with families.

Proje Eğitmeni

"Bu proje özel çocukların hayatına dokunan, toplumda kabul görmelerini sağlayan sihirli bir değnek oldu. Biz eğitmenler, ekiplerimizle birlikte değneği elimize alanlar olduk. Her okul öncesi öğretmeni de, sınıfı ve özel çocuğuyla kahraman oldu."

A Project Trainer

"This project is a magic wand that has touched special children, making sure that they are accepted by the society. In our teams, we, as trainers, took that wand in hand. And, with their class and special child, each preschool teacher has become a superhero."

Proje kapsamında destek verilen öğretmenlerden biri de, Kübra Karaçam'dı. "Hem özel gereksinimli öğrencime karşı nasıl davranacağımı hem de onun diğer arkadaşlarıyla ilişkilerini geliştirmek adına neler yapabileceğimi öğrendim." diyen Kübra Öğretmen'in sınıfındaki 15 öğrenciden biri otizmli. "Sınıfa geldiğinde çok ciddi uyum problemleri olan bir öğrenciydi. Yaptığımız etkinliklerle, sınıf içinde koyduğumuz kurallarımızla bu problemleri azalttık. Ben de, uzman olmasam dahi, bu alanda ilerleme kaydedebileceğimin farkına vardım."

Kübra Karaçam is one of the teachers who received support within the scope of the program. "Not only I have learned how to deal with my student with special needs, but I have also explored what to do to improve her relationships with her friends." says Karaçam, who has a class of 15 including one student with autism. "When she first came to the class, she had serious problems of adaptation. With some activities and specific rules set for the class, we were able to reduce these problems. And I have realized that I can make some progress in this issue even though I am not an expert."

Okul Öncesi Öğretmeni

"Kendimi çok çaresiz ve ne yapacağımı bilemez durumda hissettiğim bir zamanda bizi aradılar. Bu projenin bana ilaç olduğunu düşünüyorum."

A Preschool Teacher

"It was a time when I was feeling very desperate and did not know what to do, and they called us. I think this project was my cure."

Projedeki öğretmen eğitimleri o kadar işe yaramıştı ki, sınıftaki öğrencilerden hangisine otizm tanısı konduğunu ayırt etmek mümkün değildi. Bu durum, kaynaştırma eğitiminin engeli olmayan öğrencilerin gelişimlerine sunduğu katkıyı da ortaya koyuyordu: Çocuklar, otizmli arkadaşlarının varlığı sayesinde, farklılıklara saygıyı öğreniyor; kendilerine benzemeyen yaşıtlarıyla ilgili ön yargılarından kurtuluyor; onlara karşı davranışlarını değiştirmeye başlıyorlardı.

The teachers' training had worked so well that it was not possible to tell which student was the one diagnosed with autism. It also shows how much the inclusive education could contribute in the development of students without disabilities: Having friends with autism, such children can learn to show respect for diversity, become free from their prejudices against their peers who are not like them, and begin changing their behavior towards them.

Okul Öncesi Öğretmeni

"Hala okul öncesi kurumların kapısında giriş yapamayan; giriş yapsa bile dışarda veya kenarda oturan, görmezden gelinen birçok çocuğumuz var. Kendime, istenmeyen, kabul edilmeyen, görmezden gelinen çocuklarla ilgili sorular sordum. Onlara daha iyi bir rehber olabilmek için sormaya devam ediyorum."

A Preschool Teacher

"We still have a lot of children who are not allowed to come through the door of a preschool institution, or who are pushed aside and ignored even if they are allowed to do so. I asked questions to myself about those children who are not wanted, accepted, or ignored. And I keep asking to become a better guide to them."

Tohum Otizm Vakfı, İstanbul'da eğiticinin eğiticiye desteği ile yarattığı bu zinciri, şimdi tüm Türkiye'yi saracak şekilde genişletmek istiyor. Uygulama aşamasında alınan geri bildirimlerle iyileştirilen bu modelin, ülke çapında kullanılacak şekilde düzenlenmesi ve Milli Eğitim Bakanlığına sunulması hedefleniyor.

Tohum Autism Foundation now desires to extend this support chain of trainers created in İstanbul to spread over the whole country. It is aimed that this model which has been improved based on the feedback received during the implementation step, to be readjusted to use across the country and then to be presented to the Ministry of National Education.

Okul Öncesi Öğretmeni

"Sene başında ilk defa otizmli bir çocukla çalışacak olmanın verdiği deneyimsizlik hissi ve endişe vardı. Ancak seminer sonunda bu endişelerim tamamen ortadan kalktı."

A Preschool Teacher

"At the beginning of the year, I felt inexperienced and worried because it was the first time I had worked with a child with autism. At the end of the seminar, however, I was free of all my worries."

Eşit koşullarda nitelikli eğitim her çocuğun hakkı; engeli olan çocuklar içinse, yaşama katılmanın vizesi, geçiş kapısı. Farklı ihtiyaçlara sahip çocukların bu kapıdan yan yana geçmesi, aynı sınıflarda buluşup, aynı sıralarda oturması çok önemli, fakat tek başına yeterli mi? Tohum Otizm Vakfı haklı; asıl değişim, çocuklara eğitilirken de eşit olduklarını hissettirebilen öğretmenlerle gelecek. Engelleri tanıyan ve böylece –mutlaka– aşabilen öğretmenlerle...

Every child has the right to quality education under equal conditions, and this very same right is a visa, a gate for children with disabilities to be present in life. It is very important that all children with diverse needs pass through that gate side by side, meet in the same classroom and sit at the same desks, yet is it enough on its own? Tohum Autism Foundation is right: the real change is possible with teachers who can make children feel they are also equal on educational grounds. Teachers who know and so can –definitely– overcome the disability barriers...

Bu proje ile ilk defa, özel eğitim ve okul öncesi öğretmenleri birlikte çalışarak kaynaştırma uygulamalarının niteliğini artırdı.

This project made it possible for preschool teachers to work with special education teachers for the first time, and improved the inclusion practices.

YAŞAM KADIN MERKEZİ DERNEĞİ
YERELDE SİVİL TOPLUMUN DESTEKLENMESİ

WOMAN LIFE CENTER ASSOCIATION
SUPPORTING LOCAL CIVIL SOCIETY ORGANIZATIONS

EŞİTSİZLİĞE KARŞI
ŞEHİR DAYANIŞMASI:

Trabzon'da Nar Bereketi

Kızım o gün eve çok keyifsiz geldi. "Nurgül artık okula gelmeyecekmiş." dedi, "Annesi çok hastaymış." Lafını tamamlayamadan ağlamaya başladı. Ertesi gün, gidip öğretmenleriyle konuştum; babasının, annesine bakacak kimse olmadığı için Nurgül'ü okuldan aldığını öğrendim. Onun yaşındayken, okula gidebilmek için kendi babama karşı verdiğim mücadeleyi hatırladım. Annemin benim için verdiği mücadeleyi... Kapı komşumun, çalışmasına engel olan kocasına karşı verdiği mücadeleyi... Mahallemizin eve geç dönerken tedirgin olan genç kızlarının mücadelesini... Çok mücadele vardı; çünkü yıllar geçiyor ama bizim sorunlarımız aynı kalıyordu. Acaba çevremdeki daha başka kaç kadından habersizdim? Tanışıp yan yana dursaydık, her birimizin bu yalnız mücadeleleri de birleşip güçlenmez miydi?

URBAN SOLIDARITY
AGAINST INEQUALITY:

Pomegranate's Abundance in Trabzon

My daughter was down when she came home that day. "Nurgül is dropping out." she said, "Her mother is very sick." She chocked in tears and could not speak further. The next day, I went to the school and talked with her teachers. I learned that Nurgül's father was taking her from school as there was nobody else to take care of her mother. I recalled how I had struggled against my father who had not been willing to send me to school when I had been at her age. How my mother had struggled for me... How my neighbor struggled against her husband who did not let her get a job... How young girls in our neighborhood became worried when they came back home late at night... There were many struggles; years were passing but our problems were all the same. I wondered how many more women like these were struggling around me and I did not know about them. What if we met and stood by each other's side? Would the lone struggles put up by each one of us merge and grow stronger?

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği, bütün dünyanın problemi; fakat çözüm için ilk önce yaşadığımız yeri dönüştürmek gerekiyor. Trabzon'un en güvenilen ve en aktif kadın örgütlenmelerinden Yaşam Kadın Merkezi Derneği, bu dönüşümün sağlanması ve üretilen politikaların kadınların gerçek talep ve ihtiyaçlarına cevap verebilmesi için sivil toplum olarak, kamu kurumlarını ve belediyeleri etkilemeleri gerektiğinin farkında. Trabzon'un kadın örgütleri, son yıllarda bu doğrultuda çalışmak için destek ve kaynak bulmakta zorlanınca, Yaşam Kadın Merkezi bir ilki gerçekleştirdi: İlk defa yerelde kadınlar için çalışan bir STK, aldığı hibeyi, yine yerelde proje üreten diğer kadın örgütleriyle paylaştı. Nar Modeli ismini verdikleri bu sistemle, dört farklı derneğe, kadına yönelik ayrımcılıkla mücadele etme imkânı verirken, yerel yönetimin de epey dikkatini çekti.

SİNEM MISIRLIOĞLU
Proje Eğitimcisi/Uzmanı

"Sürdürülebilir olması gereken her zaman faaliyetler değil; yeşertilen inanç, bir kentin kadınlarının dayanışmasıdır. Belki bir gün toplantıdaki kişi sayıları değil de; yaşamların nasıl değiştiği değerlendirilir. Ve her birinin emeği o zaman gerçekten görünür kılınır."

Gender inequality is a global problem, but we first need to transform our home in order to find a solution. The Woman Life Center Association, one of the most trusted and active women's organizations in Trabzon, is well aware of that, as an NGO, they need to impress public authorities and municipalities to make sure policies can meet the actual demands and needs of women and provide this transformation. The women's organizations in Trabzon have recently had difficulties in finding support and funds to work in this direction, so the Woman Life Center has broken new ground: The Association has shared the grant it received with the other locally active women's organizations, which was the first re-granting done by a local NGO working for women. By this so-called Pomegranate Model while enabling four different associations to combat discrimination against women they also attracted considerable attention in the local administration.

SİNEM MISIRLIOĞLU
Project Trainer/Expert

"It is not always the activities that need to be sustainable, but the faith grown and women's solidarity in a city. Maybe one day, a meeting will be assessed by how much the life of its participants has changed, not by the number of its participants. And the efforts of each participant will then be really visible."

Trabzon, bundan 10 yıl evvel, kadın alanında çalışan yalnızca üç sivil toplum platformuna ev sahipliği yapıyordu. Yıllar içinde bu sayı 15 STK ve iki kooperatife ulaştı. Bu arada, Trabzon'da kadın-erkek eşitliğinin sağlanması için yürütülen Birleşmiş Milletler Ortak Programı[4] ve Kadın Dostu Kentler Programı sona ermiş, Trabzon büyükşehir statüsü kazanmıştı. Yönetim yapısı değişince, kurumlardaki işleyiş de değişti; yıllardır birlikte iş yapılan yetkililerin yerini, önceki çalışmalarla ilgili bilgi sahibi olmayan idareciler aldı. Böylece, bir iletişimsizlik dönemi başlamış oldu. Oysaki sorunları birlikte çözebilmeleri için sivil toplum ile kamu kurumları ve belediyelerin, yaşanılan bölgeyi en iyi tanıyanlar olarak, işbirliği içinde hareket etmesi şarttı.

10 years ago, Trabzon hosted only three non-governmental platforms working for women. Since then, the number of NGOs has reached 15 and two cooperatives. Meanwhile, the United Nations Joint Program[4] conducted to achieve gender equality in Trabzon and Women Friendly Cities Program were completed and Trabzon has become a metropolitan municipality. When the administrative structure has changed, the functional units of the public authorities have changed as well and new administrators with no knowledge of the previous studies have replaced those who managed years of cooperation with NGOs. This led to a non-communication period. However, NGOs, public authorities and municipalities, as the ones who know the region best, had to work in cooperation to solve the problems.

[4] Sabancı Vakfı desteğiyle 2006-2010 yılları arasında Trabzon'da yürütülmüştür.

[4] *It was conducted from 2006 to 2010 with the support of the Sabancı Foundation.*

"Belediyeye yeni projelerle gitmek gerekiyordu. Güzel fikirlerimiz vardı ama kaynak bulamıyorduk. Kendi imkânlarımızla hedeflediğimiz etkiyi yaratamıyorduk tabi. İşte o zaman biraz umudumuz kırılmaya başladı." Projeye dâhil olan bir katılımcının bu sözleri, kentteki kadın sivil toplum hareketinin neredeyse tamamının altına imza atacağı cinsten. Hibe alabilmek için yeterli büyüklük ve kapasiteye sahip olmayışları, bu yüzden planladıkları projelerin atıl kalması ve zamanla yalnız hissetmeye başlamaları, hepsinin ortak deneyimi. Nar Modeli'ni eşsiz yapan nokta da işte tam burada ortaya çıktı: Kaynaklara ulaşma şansları oldukça sınırlı olan dernekler, Yaşam Kadın Merkezi aracılığıyla asıl hibeden olmasa bile, "hibenin hibesi"nden yararlanma fırsatına kavuştu.

"We needed to present new projects to the municipality. We had nice ideas, but could not find any funds. And we could not create the impact as we intended to. At that point, we became a little disappointed." Any civil society movement in the city would put their signature under the above words of a woman involved in the project as a representative of her own organization. It was their shared experience that they lacked the size and capacity to receive a grant, thus they could not realize their plans and eventually felt alone. This is the point where the Pomegranate Model becomes unique: Those associations which have very little chance to find funds have got an opportunity to benefit from "re-granting", if not from the actual grant.

Her şey, Yaşam Kadın Merkezi'nin dokuz sivil toplum kuruluşundan 21 katılımcı ile düzenlediği üç günlük atölye çalışması ile başladı. İstihdam, şiddet, eğitim ve kentsel hizmetler gibi, şehrin temel sorunlu alanlarının kadın odaklı bakış açısıyla ele alındığı atölyede, Valiliğin "Yerel Eşitlik Eylem Planları"[5] hakkında da bilgi verildi. Atölyeye katılarak eğitim alan dokuz kurum artık, kendi proje fikirleriyle, dağıtılacak hibeden yararlanmak için başvurmaya hazırdı. Nihayetinde, Sabancı Vakfı ile Yaşam Kadın Merkezi çalışanları ve bağımsız uzmanlardan oluşan bir ekip, başvuruları değerlendirdi ve hibeyi bölüşecek dört projeye karar verdi.

[5] Yerel düzeyde kadın erkek eşitliğinin sağlanması ve kadının statüsünün güçlenmesi için izlenecek yol haritasını sunan strateji planları.

It all started with a three-day workshop organized by Woman Life Center with 21 participants from nine NGOs. The topics covered during this workshop include main problems of the city, such as employment, violence, education, urban services, etc., from a women-centered perspective. The participants were also informed about the Governor's "Local Equality Action Plans".[5] Their learning from the workshop made the nine organizations ready to apply for a sub-grant with their own project ideas. Finally, a team composed of representatives of the Sabancı Foundation and Woman Life Center, and independent experts reviewed the applications and selected four projects to split the grant.

[5] The strategic plans that establish a road map to follow in order to achieve gender equality and empower women's status at the local level.

Nar, bereketini yavaş yavaş dağıtmaya başlamıştı. İlk aşamada hibe desteğiyle güçlenen kadın örgütlerinin ardından sıra şimdi, bu örgütlerin ulaşacakları kadınları güçlendirmeye gelmişti.

Hibe Faydalanıcısı

"Göçmen kadınların da kadınca sorunları olduğunu, çocukların da çocukça istekleri olduğunu idrak ettik. 'Neden geldiler?' düşüncesini bıraktık. 'Ne yapılabiliriz?' diye konuşmaya başladık."

The Pomegranate had gradually begun distributing abundance. Following the first stage, in which women's organizations were empowered with a grant support, now it was time for these organizations to reach out and empower women.

A Grant Beneficiary

"We see that immigrant women also have feminine problems, children have childish requests. We have stopped asking, 'Why are they here?' and started discussing, 'What can we do?'"

Kimi, Trabzon'da yaşayan 250 mülteci kadının ihtiyaçlarını ilgili kamu kurumlarına raporlayarak başardı bunu; kimi ise idareci, öğretmen ve velilere çocuk istismarının önlenmesi konusunda eğitim vererek. Bir tarafta, yöresel bir sanat olan kazaziyeyi (gümüş örücülüğü) öğrenmek için bir araya gelen 10 mülteci ve 10 Trabzonlu kadın, aynı ayrımcılığa maruz kaldıklarını keşfediyor; başka bir tarafta, altı farklı ülke ve altı farklı şehirden gelen 12 kadın, birlikte yemekler yaparken dayanışmanın anlamını kavrıyordu. Projeler eş zamanlı olarak yürürken, Valilik ve Belediye ile ilişkiler de yeniden hareketlendi. Yaşam Kadın Merkezi bu doğrultuda, çalışmalarının yerel eşitlik eylem planlarına dâhil edilmesi için ilk adımları atmaya başladı bile.

Some have achieved it by reporting the needs of 250 refugee women in Trabzon to the relevant public authorities and others by providing administrators, teachers and parents with training courses on prevention of child abuse. In one part of the city, 10 refugee women and 10 local women from Trabzon, gathering to learn a local art called "kazaziye" (silver knitting), discovered that they were suffering from the same kind of discrimination; and in another part, 12 women from six different countries and six different cities understand the meaning of solidarity while cooking together. As the projects were simultaneously conducted, they have stirred the relations with the Governor's office and Municipality again. Accordingly, the Woman Life Center has already started taking steps to incorporate its work into the local action plans for gender equality.

Atölye Katılımcısı

"Bu proje, uzun zamandan beri Trabzon'da bir araya gelmekte zorlanan kadın STK'ları bir araya getirdi; sorunlarımızı konuşmamızı, yeni çalışmalar planlamamızı sağladı. Kendimizi güçlenmiş hissediyoruz."

A Workshop Participant

"A group of women's NGOs had difficulties acting together for a long time, but with this project, they have been able to come together, discuss our problems, and make plans for new studies. We feel like we are more powerful now."

Çalışmalar yereldeki planlara girse de girmese de, sürekliliği sağlayacak asıl dönüşüm çoktan başlamış görünüyor. Proje eğitimcisi Sinem Mısırlıoğlu, "Sürdürülebilir olması gereken her zaman faaliyetler değil; yeşertilen inanç, bir kentin kadınlarının dayanışmasıdır." derken çok haklı. Nar, her şeyden önce, dalga dalga yayılarak kadınları birbirine çeken bu inancı yeniden dirilttiği için başka hiçbir projeye benzemiyor. Kadınların dünyayı dolduran sorunları da böyle çözülmeye başlamayacak mı zaten? Kararlı ve yerelden.

NURPER GÜRAL
Kurum Başkanı

"Trabzon'daki kadın STK'larının bir araya gelerek örgütlenebildiğini, güçlenebildiğini gördük. 11 STK hep birlikte, dört mikro projeyi yürüttü. Bu Trabzon için çok büyük bir kazanımdı."

An actual transformation seems to have begun to ensure sustainability, whether or not the work is part of the local plan. "It is not always the activities that should be sustainable, but the faith grown and the women's solidarity in a city." says project trainer Sinem Mısırlıoğlu and she is so right about it. The Pomegranate is unlike any other project: It has revived this faith spreading in waves, pulling women together. Isn't this the starting point to solve those worldwide problems of women after all? Locally and with determination.

NURPER GÜRAL
President of the Center

"We saw that women's NGOs in Trabzon could get together and be organized and grow stronger. 11 NGOs, all together implemented four micro-projects. This was a great achievement for Trabzon."

Yaşam Kadın Merkezi bir ilki gerçekleştirdi: Aldığı hibeyi, yerelde kadınlar için çalışan diğer kadın örgütleriyle paylaştı.

The Woman Life Center Association broke new ground by sharing the grant it received with the other locally active women's organisations.

SABANCI VAKFI

SABANCI VAKFI

SABANCI VAKFI
Sabancı Center
4. Levent 34330 İstanbul
T +90 212 385 88 00
F +90 212 385 88 11

www.sabancivakfi.org

1000-TUR-ENG/10-2017